

T.C.  
MARMARA ÜNİVERSİTESİ  
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ  
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI  
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDA YER  
ALAN “EŞLİK (KOREPETİSYON)” DERSİNİN ÖĞRENCİ  
VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA  
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Ortaç AYDINOĞLU**

İSTANBUL 2005

T.C.  
MARMARA ÜNİVERSİTESİ  
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ  
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI  
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDA YER  
ALAN “EŞLİK (KOREPETİSYON)” DERSİNİN ÖĞRENCİ  
VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA  
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

**ORTAÇ AYDINOĞLU**

**Danışman**

**Doç. Dilek BATIBAY**

**T.C.**  
**MARMARA ÜNİVERSİTESİ**  
**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan “Eşlik (Korepetisyon)” Dersinin  
Öğrenci Ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi

Ortaç AYDINOĞLU

Danışman : Doç. Dr. Dilek Batıbay .....

Jüri Üyesi : Prof. Filiz Kamacıoğlu .....

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Levent Deniz .....

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

İSTANBUL 2005

# GİRİŞ

## ÖNSÖZ

Her zaman müziğe karşı farklı bir ilğim olmasına rağmen, üniversiteye girinceye kadar hiçbir müzik eğitimi almamıştım; ortaokul ve lisedeki müzik derslerim hariç. Nota okumayı ve üniversite eğitimimin sonuna kadar bana yeterli olan bazı temel müzik bilgilerini bu dönemdeki müzik derslerim sayesinde edindim. Dolayısıyla ortaokul müzik öğretmenim başta olmak üzere lisedeki tüm müzik öğretmenlerime teşekkürü bir borç bilirim.

Ancak bugün anlıyorum ki onlar sadece görevlerini yapıyorlardı, dersi olması gerektiği gibi işliyor, dersten en uzak duran öğrencinin bile dikkatini çekerek onu kazanmaya, ona bilgisel, becerisel veya en azından kültürel olarak bir şeyler kazandırmaya çalışıyorlardı. Bu arada zaten derse ilgisi olan öğrencinin ilerlemesini sağlıyor, ona her zaman destek veriyorlardı. Bunlar her nitelikli müzik öğretmenin yapması gereken şeylerdi zaten ancak dersin gerekliliğine kendisi bile inanmayan, müzik birikimi ve becerileri yeterli olmayan müzik öğretmenlerimiz de olmuştu ve onlar diğerlerinden hemen ayrılıyorlardı. Bizler aynı sınıf olarak farklı müzik öğretmenlerinden müzik dersi aldığımız için, bu nitelikte bir öğretmenin dersinde ilgisiz ve yeteneksiz olduğu düşünülen bir öğrencinin, başka bir öğretmenin dersinde nasıl parladığını ve başarılı olduğunu görebiliyorduk; nitekim aynı şey matematik dersi için benim de başıma gelmişti. Öğretmen faktörünün bir insanın yaşamını değiştirecek kadar etkili olduğunu o dönemlerde fark etmiştim.

Bir başka bakış açısından yaklaşmak için şu örneği de aktarmak istiyorum; ben ve bir arkadaşım, kendi müzik öğretmenimizin yönlendirmesiyle aynı ortaokulda görev yapan ancak bizim dersimize hiç girmemiş olan bir müzik öğretmenine giderek, bir sınav öncesi bizim müzik yeteneğimiz konusundaki değerlendirmelerini öğrenmek istemiştik. Bize sorduğu birkaç kulak sorusu sonrasında onun müzik konusunda ilerleyebileceğini ancak benim kesinlikle başka bir şeye yönelmem gerektiğini, müzikten hiçbir beklentimin olmaması gerektiğini söylemişti. Yıllar sonra bu örnek benim için; ilgi, istek ve önemsemenin bir işi başarmadaki en önemli etken olduğunun kanıtı oldu.

Her zaman için, öğrencilerin gözüyle yapılan gözlem ve değerlendirmelerin, bir müzik öğretmeni veya araştırmacı olarak yapılanlardan daha net ve çarpıcı olduğunu düşünmekteyim. Çünkü, öğrenci olarak yakalanmış birçok detayı, öğretmen veya

araştırmacı sıfatıyla yakalamanız m¼mk¼n değildir. Bu nedenle, bu araştırmada da ¼ğrenci g¼r¼řlerine yer verdim.

Ortaokul, lise d¼nemindeki g¼zlemlerim doğrultusunda, verimli ve ilgi ¼ekici bir m¼zik dersi i¼in, m¼zik ¼ğretmeninin genel donanımının yanı sıra, derste bir eşlik ¼algısı kullanmasının kesinlikle etkili olduğunu d¼ř¼nmekteydim. Üniuersitedeki staj d¼nemimiz ve konuyla ilgili yapılan araştırmalar, bu tespitin yerinde olduğunu destekleyici nitelikteydi. Kişinin kendi istek ve ilgisiyle kendiliğinden de kazanabileceği bu ¼zellik, hedefi nitelikli m¼zik ¼ğretmeni yetiştirmek olan herhangi bir eğitim fak¼ltesi m¼zik b¼l¼m¼ tarafından, birtakım bilgi, beceri ve yetenek sınavlarını ge¼miř, geleceğin m¼zik ¼ğretmenleri olacak olan t¼m ¼ğrencilere de kazandırılabilir. Bunun i¼in, m¼zik ¼ğretmenlięi lisans programına bir b¼t¼n olarak yaklaşılması ve bu program i¼erisinde yer alan eşlik dersinin eksik ve aksayan y¼nleri tespit edilerek geliştirilmesi gerekmektedir.

Yeni yapılanma ¼er¼evesindeki program geliştirme ¼alıřmaları doğrultusunda hazırlanmış ve bizlerin 2002 yılında ilk mezunları olduğumuz 1998 yılından itibaren uygulanmakta olan m¼zik ¼ğretmenlięi lisans programı, yine program geliştirme ¼alıřmasının bir b¼l¼m¼ olarak hen¼z değerlendirme aşamasındadır. Ben de bu ¼alıřmaların bir par¼ası oluşturacağını d¼ř¼nerek yaptığım araştırmada; bir m¼zik ¼ğretmeninde bulunması gereken en ¼nemli ¼zelliklerden biri olduğunu d¼ř¼nd¼ğ¼m ve g¼rev başında g¼rd¼ğ¼m bir¼ok m¼zik ¼ğretmeninde eksikliğini hissettiğim; okul şarkılarına eşlik edebilme bilgi ve becerisinin kazanılması hedefi doğrultusunda program i¼erisinde yer alan eşlik dersinin, ¼ğrenci ve ¼ğretmen g¼r¼řleri doğrultusunda değerlendirilmesi konusunu ele aldım.

¼zellikle manevi desteği i¼in sevgili annem ve bu araştırma s¼recinde bana yardımcı olan başta danışmanım Do¼. Dilek Batıbay ve Yrd. Do¼. Dr. Levent Deniz olmak üzere t¼m ¼ğretmenlerime, yardımlarını esirgemeyen değerli dostlarım Emre Kara, Safa Yeprem ve anketlerin uygulanmasında bana yardımcı olan değerli arkadaşım Aslıhan ¼zel'e sonsuz teřekk¼rlerimi sunarım.

Orta¼ Aydınoğlu  
İstanbul, 2005

## ÖZET

Bu araştırma, 1998 yılından itibaren uygulamaya konularak ilk mezunlarını 2002 yılında vermiş olan, YÖK / Dünya Bankası işbirliğiyle hazırlanmış “Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları; Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Lisans Programı” içerisinde yer alan “Eşlik (Korrepetisyon)” dersinin öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Bir müzik öğretmeni için, dersin verimini önemli ölçüde arttırdığı düşünülen okul şarkılarına eşlik edebilme becerisinin kazanılmasının asıl hedef olduğu eşlik dersi; ders ile ilgili çeşitli değişkenler açısından var olan durumun ortaya konması ve dersin amaç, içerik, işleyiş, programdaki yeri ve süresi ve diğer derslerle bağlantısı yönleriyle ele alınarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda ideal bir eşlik dersi ile uygulanmakta olan eşlik dersi karşılaştırılarak ortaya konmuş, eksik ve aksayan yönlerinin giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Araştırmanın evrenini Türkiye’de bulunan tüm eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalları oluşturmaktadır. Örneklem olarak, ele geçenden örnekleme yöntemi doğrultusunda, ulaşılabilen üç eğitim fakültesi ele alınmıştır. Örneklem içerisinde eşlik dersini almış, 3., 4. ve 4. sınıf üzerinde halen okumakta olan 105 öğrenci ile, yeni program dahilinde eşlik dersi vermiş olan 6 öğretim elemanı yer almaktadır.

Öğretim elemanlarının, bir kısmı ile birebir görüşme yapılarak, bir kısmı ile anket aracılığıyla görüşleri alınmış, bu görüşler doğrultusunda oluşturulan öğrenci görüşlerinin alınmasına yönelik anket aracılığı ile de öğrenci görüşleri toplanmıştır. Anket sonucunda elde edilen veriler, istatistik işlemlere tabi tutulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre ilgili öğretim elemanları, öğrencilerin, eşik dersinin altyapısını oluşturan armoni, müzik teorisi, solfej ve piyano gibi birtakım bilgi, beceri ve donanımdan yoksun olarak geldiklerini, başarısız olunan bir dersin devamının alınabildiği bir ders geçme sisteminin buna olanak verdiğini ve bu durumun dersin işleyişini olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenci görüşleriyle de desteklenen bu görüşlere ek olarak, dersin süresinin yetersiz olduğu, dolayısıyla doğaçlama eşlik çalışmaları başta olmak üzere ideal bir eşlik dersinin hedefleri arasında kesinlikle yer alması gereken bir çok çalışmaya zaman ayıramadıklarını belirtmiş ve de teorik bir ders olarak öngörülen eşlik dersinin toplu olarak işlenen bir ders olmasının bu durumu daha da zorlaştırdığını belirtmişlerdir. Öğrencilere uygulanan anket sonucunda

elde edilen bulgular ile desteklenmiş olan bu görüşlere ek olarak, öğretmenlerin eşlik dersi ile bağlantılı olduğunu düşündüğü birçok dersin öğrenciler tarafından bağlantısının fark edilemediği görülmüş ve bu bağlantıların kurulmasına yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Öğrencilere uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular, tüm bu görüşleri destekleyici bir nitelikte olup, ideal bir eşlik dersinin hedefleri içerisinde yer alan birçok konuda öğrencilerin yeterli ölçüde kendilerine güvenmedikleri ortaya çıkmıştır. Öğrenci ve öğretmenler kesinlikle eşlik dersinin haftalık ders saati ve 8 dönemlik müzik öğretmenliği lisans programı içerisindeki süresinin uzatılarak, teorik olarak işlenen kısmın toplu, uygulamaya yönelik olan kısmının bireysel olarak işlenmesi görüşünde birleşmiş ve eşlik dersinin seçmeli dersler arasında yer alarak istenildiği takdirde daha da ilerlemeye elverişli bir ders haline getirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Ayrıca yeni uygulamaya konan bazı dersler ile eşlik dersinin bağlantısının ilgili öğretim elemanları tarafından da tam olarak kurulamadığı görülmüş, bu durumun; müzik öğretmenliği lisans programının bütün olarak değerlendirilip, yeni olan derslerin içeriğinin, işleyişinin ve diğer dersleri ne şekilde etkileyebileceğinin tüm öğretim elemanları tarafından bilinmiyor olmasından kaynaklandığı düşünüldükçe, eşlik dersi ile, ilgili olduğu düşünülen diğer dersler arasındaki bağlantıların kurulmasına yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

## **ABSTRACT**

This research has been prepared for evaluation of Educational Faculties' Teacher Training Programs - Fine Art Education Music Department's "Correpetition" subject, in context of student and teacher opinions.

Correpetition subject which provides the ability of accompanying to school songs and increases the fertility of the subject with this has been evaluated in point of view relationship between changeable, purpose, content, process, in place of the program and its time, connection with other subjects.

According to the findings, ideal correpetition subject and present correpetition subjects have been compared and the suggestions of solutions have been presented. The ideal source groups of this research are all Educational Faculties' Fine Art Education – Music Departments in Türkiye. But in this research, three education faculties have been studied as a subject group. 105 students who are still student and in 3rd and 4th grades, and six educators who are teaching with new method have been placed in subject group.

Ideas of educators have been taken by interview and taking poll methods and according to this data; a new poll has been formed and used for taking students ideas. Findings that are about the poll have been calculated by statistic methods.

According to the findings, lack of the basic abilities of students (Harmony, Music Theory etc.) and bad passing system of subject which everyone can pass to upper grades without success and its bad effects to educational process; time shortage for carrying out ideal lesson; and Group studies as a big problem have been clarified by educators. The solutions about realizing the importance of accompanying ability have been presented.

Findings of the research have proved that students don't have enough confidence about main purposes of correpetition subject. At the end of the research, extension of program's time, ideal descriptions of solo and group studies and need of choosing correpetition subject as a optional subject have been explained by students and educators. Some of suggestions about connecting between present subjects and contents of correpetition programs have been presented to all music educators.

## İÇİNDEKİLER

	Sayfa no.
ÖNSÖZ .....	i
ÖZET .....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER .....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
GRAFİKLER LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I : GİRİŞ .....	1
1.1. Problem .....	1
1.2. Amaçlar .....	14
1.3. Önem .....	15
1.4. Sayıtlılar .....	15
1.5. Sınırlılıklar .....	15
BÖLÜM II : YÖNTEM .....	16
2.1. Araştırma Modeli .....	16
2.2. Evren ve Örneklem .....	16
2.3. Veri Toplama Araçları .....	18
2.4. Veriler ve Toplanması.....	19
2.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması .....	19
BÖLÜM III : BULGULAR VE YORUM.....	20
3.1. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumu .....	20
3.2. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri .....	27
3.3. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri .....	31
3.4. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmeleri .....	32

3.5. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri .....	34
3.6. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili değerlendirmeleri .....	35
3.7. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili değerlendirmeleri .....	40
3.8. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumu.....	41
3.9. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri .....	46
3.10. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri .....	48
3.11. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmeleri .....	49
3.12. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri .....	53
3.13. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmeleri .....	54
<b>BÖLÜM IV : SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....</b>	<b>57</b>
4.1. Sonuç ve Tartışma.....	57
4.1.1. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumlarına ilişkin elde edilen sonuçlar .....	57
4.1.2. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	57
4.1.3. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	59
4.1.4. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	59
4.1.5. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	59

4.1.6. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	60
4.1.7. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi öğretim elemanına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	60
4.1.8. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumlarına ilişkin elde edilen sonuçlar .....	60
4.1.9. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	62
4.1.10. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	62
4.1.11. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	63
4.1.12. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	63
4.1.13. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar .....	64
4.2. Öneriler .....	65
4.2.1. Eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler ile ilgili öneriler .....	65
4.2.2. Eşlik dersinin amaçları ile ilgili öneriler.....	65
4.2.3. Eşlik dersinin içeriği ile ilgili öneriler .....	66
4.2.4. Eşlik dersinin işleyişi ile ilgili öneriler .....	66
4.2.5. Eşlik dersinin programdaki yeri ve süresi ile ilgili öneriler.....	67
4.2.6. Eşlik dersinin diğer derslerle bağlantısı ile ilgili öneriler.....	68
KAYNAKLAR .....	74
EKLER.....	78
ÖZGEÇMİŞ .....	89

## TABLolar LİSTESİ

	Sayfa no.
Tablo 1 : Örneklemede yer alan öğrencilerin cinsiyet, mezun oldukları okul türü ve okumakta oldukları sınıf özelliklerine göre dağılımları .....	16
Tablo 2 : Örneklemede yer alan öğretmenlerin akademik unvanlarına ve öğretmenlik tecrübelerine göre dağılımları .....	17
Tablo 3 : Öğrencilerin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı .....	27
Tablo 4 : Öğrencilerin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı.....	31
Tablo 5 : Öğrencilerin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı.....	32
Tablo 6 : Öğrencilerin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı.....	34
Tablo 7 : Öğrencilerin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı.....	36
Tablo 8 : Öğrencilerin eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı .....	40
Tablo 9 : Öğretmenlerin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı .....	47
Tablo 10 : Öğretmenlerin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı .....	49
Tablo 11 : Öğretmenlerin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı .....	50
Tablo 12 : Öğretmenlerin eşlik dersinin yeri ve süresine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı .....	53
Tablo 13 : Öğretmenlerin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı.....	55

## GRAFİKLER LİSTESİ

	Sayfa no.
Grafik 1 : Öğrencilerin mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapmak konusundaki düşünceleri.....	21
Grafik 2 : Piyano derslerinden borçlu geçen öğrencileri gösteren frekans ve yüzde grafiği .....	22
Grafik 3 : Müzik teorisi ve işitme eğitimi (MTİE) derslerinden borçlu geçen öğrencileri gösteren frekans ve yüzde grafiği.....	23
Grafik 4 : Eşlik dersi alan öğrencilerin piyano seviyeleri .....	24
Grafik 5 : Öğrencilerin daha önce eşlikle ilgili yaptığı çalışmalar.....	25
Grafik 6 : Öğrencilerin eşlik dersi almadan önce eşlik dersinin amaçlarını bilip bilmediklerine yönelik bulgular.....	26
Grafik 7 : Öğretim elemanlarının ilk-ortaöğretim düzeyinde müzik öğretmenliği tecrübeleri.....	42
Grafik 8 : Öğrencilerin eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin farkında olmalarına yönelik bulgular .....	43
Grafik 9 : Öğrenciler eşlik dersine yaklaşımlarına yönelik bulgular .....	44

# BÖLÜM I

## GİRİŞ

### 1.1. Problem

Müzik, insanın varoluşu ile ortaya çıkmış; iletişim, avcılık, dini törenler, ordu, savaş, barış, sevinç, hüznün ve insanın hissettiği, düşündüğü şeyleri aktarmada vazgeçilmez bir unsur olmuştur. İnsanlar önce doğadaki sesleri taklit etmiş, kendi yöresel çalgılarını oluşturmuş zamanla bu çalgılar sayı ve çeşit olarak çoğalmışlardır. Bazı toplumlar, ilk on y.y.'lık dönem içinde tek seslilikten çok sesliliğe geçmiş, sesleri işaretlerle göstermeye başlamışlardır. Zaman içerisinde bu çalgıların bir arada kullanılması ile birlikte ilkel bir çok seslilik elde edilmeye başlanmış, özellikle dini tören, kutlama, ayin veya eğlence amaçlı toplantılarda şiir ve insan sesi önem kazandığından bu çalgılar daha çok eşlik amaçlı kullanılmış ve bir yandan eşlik gelişmeye başlarken bir yandan da çokseslilik kontrol edilebilir bir hal almaya başlamıştır. 11. ve 15. yüzyıllar arasında özellikle gezginci şarkıcıların (traubadours) birisi bir ses yukarı çıkarken diğerinin bir ses aşağı inerek veya birkaç ölçü geç girerek ona eşlik etmesi, gerçek çoksesliliğin yani polifoninin doğmasına ve 17. yüzyılın gerçek klasik batı müziğinin tohumlarının atılmasına neden olmuştur.

Müzik, daha doğduğumuz andan itibaren çıkardığımız ilk çığlıkta, kalbimizin ritminde, konuşma tonumuzun farklı nüanslarında, üzüntümüzde ve sevincimizde farklı şekillerde kendini gösteren, varlığımızla bütünleşen bir olgudur. Müziğin diğer sanatlara göre daha önce doğmasının en önemli nedenlerinden biri belki budur. Müzik sanatı uzun tarih sürecinin her evresinde farklı aşamalar ve değişimler geçirerek günümüzde son derece kapsamlı, karmaşık ve gelişmiş bir boyut kazanmıştır. İnsan doğasının ayrılmaz unsuru olması ve diğer bilim dallarıyla yakın ilişkide bulunması nedeniyle zamanla insanların eğitiminde de önemli bir yer almaya başlamıştır. Çünkü bireylerin genel eğitiminde “Müzik Eğitimi”nin, insan kişiliğinin oluşmasında ve geliştirilmesinde vazgeçilmez ve tamamlayıcı bir unsur olduğu, başta Platon, Pythagoras, Pestalozzi, F.Proebel gibi birçok ünlü filozof ve eğitimci tarafından kabul edilmiştir.

Avrupa’da on yüzyıldır gelişme göstermeye devam eden çok sesli müzik ülkemize ilk olarak 19.y.y.’da II.Mahmut’un mehterhaneyi kaldırarak batılı anlamda bir bando kurmak istemesi ile başlar. Bunun için İtalyan besteci Donizetti İstanbul’a gelerek Muzika-ı Hümayun’u kurmakla görevlendirilir. Cumhuriyet’in ilanından sonra Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti (Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası)’ne dönüşecek olan bu bando, Türkiye’de ilk çok seslilik oluşumu olarak kabul edilir.

Cumhuriyet ile birlikte başlayan çağdaşlaşma çalışmaları müzikte de Atatürk’ün önderliğinde ilerlemiştir. “*Musiki ile alakası olmayan mahlukat insan değildir, hayat musikidir, musikisiz hayat mevcut değildir.*” sözleri müziğe; “*Bir ulusun yeni değişikliğindeki ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.*” sözü ve Cumhuriyet’in ilanından hemen sonra Musiki-i Muallim Mektebi’nin açılması (1924), müzik eğitiminin ülke kalkınmasındaki yerine verdiği öneme birer örnektir. (Uçan, 1996, s.93-94)

1924’te Musiki-i Muallim Mektebi’nin 1938’de Gazi Eğitim Enstitüsü ve 1917’de kurulan Darülelhan’ın, 1926’da İstanbul Belediye Konservatuar’ına dönüştürülmesi Türkiye’nin evrensel müziği tanınması ve öğrenmesi açısından kurumsallaşma çalışmalarının ilklerindedir. Bu kurumlarda çok değerli müzisyenler yetişmiş, Avrupa’da eğitim görmüş ve çok sesliliğin gelişmesinde katkıda bulunmuşlardır. Halkevleri vs. çalışmalarla çok seslilik halka da yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır.

Yeni kültür politikaları kapsamında hızla kurumsallaşmaya gidilmiştir: 1923’de Darülelhan İstanbul’da batı müziği bölümüyle yeniden açılmış, 1924’de Ankara’da ortaöğretim için müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla Musiki Muallim Mektebi hizmete girmiştir.1926’da konservatuvara dönüştürülen Darülelhan, bu kez sadece batı müziği eğitimi vermeye başlamış, ayrıca İstanbul Belediyesi’ne bağlanarak Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanan programları uygulamıştır.

Bütün bu yönleriyle müzik “süslü bir eğlence aracı” olmaktan çıkmış, özgür düşünce temelindeki yaratıcılık ortamına doğru ilerlemiştir. Bu eğilim, Atatürk’ün 1 Kasım 1934’de TBMM’nin açılışı dolayısıyla verdiği söylevin müziğe ayrılan bölümünde açıkça dile getirilmiştir:

“Arkadaşlar, güzel sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Bu yapılmaktadır: Ancak, bunda en çabuk, en önde götürülmesi

gerekli olan, Türk musikisidir. Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir. Bugün dinletilmeye yeltenilen musiki, yüz ağartıcı değerde olmaktan uzaktır. Bunu açıkça bilmeliyiz. Ulusal ince duyguları, düşünceleri anlatan, yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir gün önce, genel, son musiki kurallarına göre işlemek gerekir; ancak bu düzeyde Türk ulusal musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir.”

Bu konuşmanın ardından Milli eğitim Bakanlığı'nın aldığı temel kararlar şöyledir:

“Bütün okullarda etkili bir çoksesli müzik uygulamasına yönelinmesi, halk katlarında, opera, operet, konser, radyo ve plaklar aracılığıyla yeni beğenin yaygınlaştırılması, bestecilerin ve usta çalgıcıların yetiştirilmesi ve korunması.” (Say,1997, s.513-514)

“Müzik eğitimi, temelde *genel*, *özengen* (amatör) ve *mesleki* (profesyonel) olmak üzere üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir.Ve bu üç ana amaçtan hangisine yönelik ise, ona göre bir nitelik kazanır.

Genel müzik eğitimi, aslında her düzeyde herkes için zorunludur ya da zorunlu olmak durumundadır. Çünkü müzik, her düzeyde, herkese kazandırılması gereken ‘asgari ortak genel kültür’ün başlıca öğelerinden biridir.

Özengen müzik eğitimi; herhangi bir düzeyde herkes için zorunlu değildir; tam tersine, ilgi istek ve yatkınlık ile etkin bir katılım için gerekli fırsat ve olanaklara bağlı olup, seçmelidir.

Mesleki müzik eğitimi; müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, müziğe belli bir düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.” (Uçan, 1996,s.190; Say, 1996, s.116-117)

“Türk eğitim düzeni içinde “örgün” ve “yaygın” olarak düzenlenen, “genel” ve “mesleki” olmak üzere iki ana çerçevede planlanıp uygulanan Türk müzik eğitiminde, Cumhuriyet’in ilk altmış yılı içinde önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Örgün müzik eğitiminin bir boyutunu oluşturan genel müzik eğitiminin temel eğitim öncesi, temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde genişip, yaygınlaşması yönünde önemli adımlar atılmıştır. Ancak, bunlardan özellikle

ortaöğretim düzeyinde atılmış olan adımlar beklenenin oldukça gerisindedir. Temel eğitim öncesinden yükseköğrenime kadar tüm düzeylerde genel müzik eğitiminin daha da genelleşip yaygınlaşması doğrultusunda yeni adımların atılması beklenmektedir.

Örgün müzik eğitiminin bir başka boyutunu oluşturan mesleki müzik eğitiminin müzik öğretmenliği ile bestecilik, seslendiricilik, müzikbilimcilik-müzik araştırmacılığı ve çalgı yapımcılık eğitimi alanlarında önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir. Mesleki müzik eğitiminin, 1982-83 yıllarında çıkan yasalarla bütünüyle üniversiter bir nitelik kazanmasıyla, hızla geliştirilmesi yönünde yeni ve geniş olanaklar doğmuştur. 1983 Türkiye'sinin Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Bölümleri müzik eğitimciliği alanında; Rektörlüğe bağlı Devlet Konservatuvarları bestecilik, seslendiricilik, yönetkenlik ve çalgı yapımı alanlarında; Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri müzik araştırmacılığı alanında "lisans", "yüksek lisans" ve "doktora-sanatta yeterlik" düzeylerinde akademik eğitim ve araştırma programlarının geliştirilmesinde ve tüm bu çalışmalar Türkiye'nin gereksindiği nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, Türk müziğinin geliştirilmesinde ve evrensel müzikteki yerini almasında, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na, Kültür ve Turizm Bakanlığına, TRT Kurumuna, belirli müzik kuruluşlarıyla öteki ilgili kurum, kuruluş ve kişilere uzmanlık/danışmanlık hizmetleri verilmesinde çok önemli ve kapsamlı görevlerle karşı karşıya bulunmaktadır." (Uçan,1997, s.55)

Çeşitli tanımlar arasındaki temel ortak noktaları içeren ve eğitimciler arasında hızla benimsenip yaygınlaştığı görülen tanıma göre, "eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir." (Ertürk, 1986, s.12).

Eğitim programı ile ilgili yapılan çeşitli tanımlara bakıldığında; Erden (1998) "bireyde istenilen yönde davranış değişikliği meydana getirmek amacıyla yapılan tüm etkinlikleri gösteren plandır." diye tanımlarken, tanımı daha bir şekilde açıklayan Varış (1996) ise "eğitim programı, bir eğitim kurumunu çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar." demektedir (Aktaran: Süalp, 2002).

Eğitim programı, eğitim kurumunun okul içi, okul dışı, ders içi, ders dışı tım faaliyetlerini gosteren yazılı belgedir. Öğretim programı, dersin haftada kaç saat, hangi düzen içerisinde işleneceğini ve dersin amaç (niçin eğitimin verileceği), içerik (neyin öğretileceğini), yöntem (ne zaman ve nasıl öğretileceğini) ve değerlendirmesini (sonuçta ne olduğunu nasıl anlayacağını) barındıran yazılı belgedir. Ders programı ise bir dersin amacını, içeriğini, yöntemini ve değerlendirme yollarını gosteren yazılı belgedir.

Program tanımlarında da açıkça görüldüğü gibi hazırlanan her programda hedef, hedef davranışlar, öğrenme-öğretme durumları, sınama ölçme durumları, değerlendirme tekniklerinin yazılı olarak bulunması gerekir. Bu temel öğelerden herhangi birini veya birkaçını taşımayan programlar amaca ulaşmakta yetersiz kalmaktadır (Süalp, 2002, s.11-12).

Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri, ilk ve ortaöğretim düzeyindeki okullara müzik öğretmeni yetiştiren okullardır. Bu okullardaki temel amaç; müzik öğretmenliği formasyonuna sahip, eğitsel müziği iyi bilen, müziksel işitme-okuma-yazması gelişmiş, sesini doğru ve güzel kullanan, estetik beğeni düzeyi yüksek, genel müzik eğitiminde kullanılabilir öğreten ve öğrenci çalgılarını yeterli düzeyde çalabilen ve bu arada, evrensel ve ulusal müzik türleri ile ilgili yeterli düzeyde bilgi birikimine sahip olan müzik öğretmenleri yetiŐtirmektir (Kutluk, 1996, s.3).

Nitelikli eğitimin en önemli şartı olan nitelikli öğreten yetiştirilmesi için, öğreten yetiştiren kurumların yapılarında ve programlarında değişiklikler Cumhuriyet'ten bugüne devam etmektedir. Cumhuriyetle birlikte Musiki-i Muallim Mektebi (1924) ile başlayan eğitilmiş müzik öğretmeni yetiştirme abaları, Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'nün 1938'de açılan Müzik Şubesi, üç yıllık Eğitim Enstitüleri (1946), dört yıllık Yüksek Öğreten Okulları (1978) ve Eğitim Fakültelerinde (1982) yer alan bölümlerle sürdürülmüŐtür.

Öğreten yetiŐtirmeye yönelik son yapılanma kapsamında; YÖK / Dünya Bankası işbirliğiyle, 1996 yılı başında ülkemizin ihtiyaç duyduğu öğretenleri yetiştirmek üzere eğitim fakültelerinin lisans ve lisansüstü fakülte programlarında birtakım değişiklikler yapılmıştır. ....  
Sonuç olarak 16 öğreten yetiştirme programı geliŐtirilmiŐtir (YÖK, 1998). Eğitim Fakülteleri'ndeki yeniden yapılanma kapsamında Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

içerisinde bir anabilim dalı olarak yer alan müzik eğitimi anabilim dalı akademik ve idari yeni yapılanmasının yanısıra öğretim programları açısından da değişikliğe uğramıştır. Bu yeni oluşturulan programda “Eğitim Müziği Besteciliği”, “Oyun, dans ve müzik”, “Güncel/Popüler müzik”, “Elektronik Org” gibi alan dersleri ile “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” gibi yeni öğretmenlik formasyonu dersleri de konmuştur. Ancak piyano dersi, daha önceki programlarda olduğu gibi, 6 dönemlik bir ders halinde yerini ve önemini korumakta ve müzik öğretim programının temelini oluşturmaktadır (Deniz, 2000, s.115).

Kutluk (1996)’un ifadesine göre; bir kişinin tek başına çoksesli müzik yapabilmesine olanak sağlayan, evrensel anlamda kabul görmüş çalgıların başında piyano gelir. Mesleki müzik öğretimi yapan kurumların çoğunda, özellikle müzik öğretmeni yetiştiren okulların tümünde piyano, zorunlu dersler arasındadır. Bu çalgının zorunlu olarak okutulmasının geçerli nedenleri vardır :

1. Piyano çalan bir kişi, aynı zamanda çoksesliliğin kavrama, deşifre, müziksel işitme, armoni, biçim yönünden bilgilenme gibi müziğin çok önemli alanlarında gelişme olanağı bulur.

2. Piyanonun kendine yeten bir solo çalgı olmasının yanısıra, başka çalgılara ya da insan seslerine eşlik yapmakta kullanılan bir “eşlik çalgısı” olması, eğitsel müzik öğretimindeki önemini arttırmaktadır.

Toplumların müzik kültürü bakımından geliştirilip biçimlendirilmeleri ve çağdaş düzeyde ulusal müzik zevkinin yaygınlaştırılması, okul müzik eğitiminin genel amacıdır (Kutluk, 1996, s.10).

Müzik eğitiminin hedefleri doğrultusunda davranış değişiklikleri oluşturma sürecinde müzik öğretmenin en önemli yardımcısı, ses müziğini destekleyecek, onu zenginleştirecek, öğrencide çokseslilik zevkini kazandırmaya ve pekiştirmeye yardımcı olacak ve seslerin tanınmasını çabuklaştıracak olan çalgı ve çalgı eğitimi, okul müziğinin ayrılmaz unsurudur. Bu nedenle müzik öğretmenin çalgısındaki yeterliliği, müzik derslerinin ve çalgı eğitiminin verimliliği ile doğru orantılıdır (Öztürk, 2001, s.15).

Müzik eğitiminde önemli hedeflerden birisi çokseslilik duygusunun verilmesidir. Bir ezginin, uygun bir armonizasyon içinde eğitsel ve sanatsal değerinin artacağı bir gerçektir. Bir ezgiyi çalarken, söylerken, o ezgiye uygun bir armonizasyon ile eşlik yapmanın tam olarak mümkün olduğu en uygun çalgı ise piyanodur (Kutluk, 1996, s.56).

Piyano, akort problemi olmadığından kısa sürede temiz ses elde edildiğinden ve en önemlisi çok sesliliğin duyurulmasında en pratik çalgılardan biri olduğundan dolayı müzik eğitiminin temelinde yer almaktadır. Dersin tanımlarından da anlaşılacağı gibi dersin amacı, piyanoda belirli bir teknik seviyeye geldikten sonra ilk ve ortaöğretimde müzik eğitiminde kullanılmasıdır. Özellikle ilköğretim1. kademedeki eğitimin bir sınıfa kadar kulaktan yapılması ve neredeyse 2. kademeye kadar tek sesli şarkı öğretimi ile yapılması, çok sesliliğin duyurulmasının bu aşamada başlamasını gerektirmektedir. Kulaktan şarkı öğretimi sırasında şarkıyı eşlikle öğretmek, öğrencilerin kulakları çok sesliliğe alıştıırılabilir. Bu noktada piyano, eğitimde öncelikle bir eşlik çalgısı olarak kullanılmak durumundadır. İşte bu nedenle piyano lisans programında 6 dönemlik bir ders haline gelmiş ve 3 sınıf 1. dönemde yer alan “eşlik (korrepetisyon)” dersi ile piyanoda kazanılan teknik bilgilerin eşlik becerisine dönüştürülmesi öngörülmüştür.

İyi düzeyde piyano çalabilen bir kişi için, bestecilerin yazdığı eşliklerin yanısıra, bir okul şarkısını doğaçlama bir eşlikle çalmak hiç de zor değildir. Bununla birlikte, piyanoda çeşitli nedenlerle yeterli düzeyde gelişme olanağı bulamamış bir müzik öğretmeni adayı da çok sanatsal olmasa bile, eğitsel alanda iş görece kadar, bir okul şarkısına pratik olarak eşlik yapabilecek düzeye getirilmelidir (Kutluk, 1996, s.3-4).

Doğaçlama; belirli bir ön hazırlanmaya dayanmaksızın, o anda kendi oluşturduğu, seçtiği ya da verilen bir müziksel temayı (öğeyi), akışı önceden ayrıntılarıyla saptanmamış olup, o anda tasarlanan bir plan çerçevesinde, yine o anda işleyip geliştirerek ya da o temadan yola çıkarak yeni ve özgün bir estetik bütün oluşturma sürecidir. Doğaçlama, yazarak ya da kaydederek değil, o anda zihninde canlanana yine o anda içine doğduğu gibi çalarken ya da söyleyerek (irticalen) yapılır. Bu nedendir ki, doğaçlama ile çalma ve söyleme becerisi ya da “çalgısına veya sesine egemen olma gücü” arasında çok sıkı bir ilişki vardır (Uçan, 1996, s.78).

Barok dönemde artık müziğin notalama sistemleri ile detaylı bir şekilde kayıt altına alınabiliyor olması, bugün piyanonun atası sayılan “clavichord” ve “ klavsen” gibi çalgıların gelişerek karmaşık eşlikleri çalmaya uygun çalgıların ortaya çıkması ve sürekli basın bulunması ile eşlikçilik ortaya çıkmış oldu. Sürekli bas, asıl ezginin ara seslerde doğaçlama olarak çalınmasına dayanıyor, bu da eşlikçinin çok iyi teori bilmesini gerektiriyordu (Dicle, 1994). Özellikle 1600 - 1750 yılları arasında yazılan sonat ve benzeri formlarda, solo partinin altına yalnız rakamlı bas partisi yazılıyor, eşlikçi rakamlı basın gerektirdiği biçimde akorları, bas partisi ile birlikte irticalen çalıyordu. Klasik dönem ile birlikte besteciler her partiyi ayrıca yazmaya başladılar, dolayısıyla sürekli bas geleneği ortadan kalktı ve klasik dönem eşlik sanatının günümüzdeki boyutlarına gelmesinde hazırlayıcı bir işleve sahip olmuş oldu (Kutluk, 1996, s.6).

Müzik öğretmeni eğitimciliğinin yanısıra sanatçı kimliğiyle de öğrencileri etkilemeyi başarmalıdır. Çünkü bir bakıma sınıfta varoluşun nedeni budur. Öğrencileri şarkı söylerken onlara piyano ile eşlik yapabilen bir öğretmen, bunu kolayca başarmaya adaydır (Kutluk, 1996, s.9).

Güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilen piyano dersinin, müzik öğretmenliği mesleğindeki kullanılabilirliği göz önüne alınarak verilmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmenlikte görüldüğü gibi asıl önemli olan piyanoda eşlik yapmaktır. Elbette öğretmen yeri geldiğinde öğrencilere eserler çalacaktır ancak sadece eser çalan, eşlik yapamayan öğretmenin öğrencinin gelişimine ne kadar katkıda bulunacağını düşünmek gerekir (Süalp, 2002, s.182).

Kutluk (1996)'un araştırmasında, yazılı olarak görüşleri alınan öğretim elemanları, bölümlerdeki piyano ders ve çalışma saatlerinin okul şarkılarına pratik eşlik yapabilmede yeterli olmadığını, ayrıca bazı öğretim elemanları ise bu konunun yalnızca piyano dersleri ve çalışma saatleriyle ilgili olmadığını, aynı zamanda armoni bilgisine, öğrencinin genel yetenek, ilgi ve isteğine önemli ölçüde bağlı olduğunu da belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarından alınan cevaplardan çıkarılan ortak sonuca göre, öğrencilerin armoni bilgileri, piyano çalmadaki teknik becerileri, deşifre yapabilme becerileri, okul şarkılarına pratik eşlik yapabilmede önemli etkenlerdir.

Şenel (1983), Sun (1996), Uçan (1996) ve Kutluk (1996)'un da belirttiği gibi; ülkemizde eğitim müziği alanında kullanılan okul şarkıları, başlıca dört kümede düşünülebilir:

- a) Aktarma (adapte-çeviri) şarkılar; ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılardır. Bu şarkıların ezgileri genellikle Avrupa toplumlarının halk ve okul müziği ezgileri arasından alınmaktadır.
- b) Öykünme şarkılar; Türk okul müziği bestecilerinin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan şarkılardır. Bunlar, majör-minör dizilerde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenilerine özenilerek, Türk besteciler tarafından yapılmış şarkılardır.
- c) Anonim şarkılar; iki grupta incelenebilir: çocuklar tarafından yaratılmış, çocuk folklorunun ürünleri olan tekerlemeler ve saymacalar ile her ulusun halk müziği literatüründe önemli bir yeri olan ninniler ve halkımızın yüzyıllar boyunca yarattığı, beğenisinin ve zamanın süzgecinden geçirerek yaşattığı, dizileri, ölçüleri, yapısı, özü, sözü, duyarlılığı ve her şeyiyle halkın ürünü olan türkülerdir.
- d) Türk okul şarkıları; Türk bestecilerin yarattığı, kaynağını halk müziğinden alan şarkılardır. Bunlar Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğinden alan fakat özentisi ve öykünme olmayan, halka yabancı düşmeyen özgün şarkılardır.

Okul müziğinde amaç, kaynağını halk türkülerimizden alan Türk okul şarkılarının yaratılması, tek ve çok sesli halk türküleri ile Türk okul müziği şarkılarının öğretime temel alınmasıdır (Sun, 1996).

Aktarma ve öykünme şarkıların eşlikleri, batı müziği eğitimi veren tüm kurumlarda alınmış temel klasik batı müziği eğitimi içerisindeki, armoni, form, ölçü, ritm anlayışları ve estetik yaklaşımları doğrultusunda yapılabileceği gibi, benzer şekilde tonal sistemde yazılmış, incelenebilecek çok sayıda eşlikli şarkı örneğinin yanısıra varolan okul şarkılarına yazılmış eşliklere de ulaşmak mümkündür. Ancak; anonim ve Türk okul şarkısı tarzında, kaynağını Türk halk müziğinden alan örnekler, bestecilerimiz tarafından çağdaş Türk müziği bestecilerinin incelemeleri ve yaklaşımları doğrultusunda ya da tamamen özgün ancak modal yapı ve halk müziğinin karakteristik özellikleri ile estetik anlayışı dikkate alınarak eşliklenmiş veya bu tarzda eşlikli olarak

bestelenmiş olsalar bile, müzik öğretmenlerine da başlıca kaynak oluşturan okul ders kitaplarına eşiksiz olarak alınmakta, müzik öğretmenleri de kendi imkanlarıyla bu eşlikleri edinemediklerinden veya edininip de, yazılı olan eşliklerin piyano seviyelerinin kendi piyano seviyelerinin üzerinde olması sebebiyle çalamamalarından ötürü, kendi seviyelerine uygun olarak ancak Türk okul şarkısı karakterini yansıtabilecek modal yapı, armoni, ölçü, ritm ve estetik anlayışı içerisinde eşlik yapmak durumunda kalmaktadırlar.

Görüldüğü gibi, eşlik yapabilme becerisi, nitelikli bir müzik öğretmeninde bulunması gereken kaçınılmaz bir unsurdur. Sözü edilen niteliğin yakalanması ve korunması ise ancak yeni uygulamaya konmuş olan bu programın, çağdaş bir program geliştirme anlayışıyla, etkinliği hakkında yargıda bulunabilmek ve aksaklıkların nedenlerini belirleyerek yeni düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlamak amacıyla sürekli olarak değerlendirme çalışmaları yapılmasıyla olacaktır. Bunun için daha önce konuyla ilgili yapılmış araştırmalar içerisinde:

Öztürk (2001)'ün araştırmasına göre; ilköğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerinin çalgılarını kullanmadaki yeterlilik durumlarının belirlenmesine yönelik uygulanan anket sonuçlarına göre müzik öğretmenlerinin % 67.5'i 8 dönem, % 20'si 6 dönem, %12.5'i ise 4 dönem piyano eğitimi aldığını belirtmekte ancak, araştırma sonuçlarına göre büyük bölümü;

- Çalgılarını şarkı öğretiminde ve şarkıya eşlik etmede kullanamadıklarını
- Çalgısından gerektiği kadar faydalanamadığını, genellikle dersi anlatırken ana çalgısını değil, yardımcı çalgısını veya org kullandığını,
- Mezun oldukları oklarda almış oldukları eşlik, besteleme, düzenleme teknikleri ağırlıklı derslerin yetersiz olduğunu belirtmektedir.

Bu doğrultuda Öztürk (2001), şu önerilerde bulunmuştur;

- Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde verilmekte olan besteleme ve eşlik derslerinin içeriği müzik öğretmenlerinin mesleklerinde kullanabilecekleri şekilde olmalıdır.
- Üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde müzik dersleri ve çalgı öğretim programı sorunlarının yetkili kişiler tarafından tekrar incelenmesi gerekli ve yararlı görülmektedir.

Süalp (2002)'in, yaptığı araştırmada; ilköğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin yarısından çoğu (% 59,98) “piyano ile eşlik edebilmede” yeterli olduklarını düşünmektedir. Eğitim enstitüsünden mezun olan öğretmenler, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlere göre “piyano ile eşlik edebilmede” kendilerini daha fazla yeterli hissederken, Türk müziği konservatuvarından mezun olan öğretmenler kendilerini bu konuda yeterli hissetmemektedirler sonuçları ortaya çıkmıştır.

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yarısından çoğunun kendilerini piyano ile eşlik etmede yeterli bulmalarına rağmen, bu sonuçların tersinde görüş bildiren araştırmalar da dikkatimizi çekmektedir. Bu araştırmalar incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin okul ya da okul dışında piyano ya da klavye dersleri verdikleri, ancak genel olarak meslekleri açısından mezun oldukları okullarda aldıkları piyano dersinin yeterli olmadığı (Çizili, 2000) ; piyano çalabilecek yeterli donanıma sahip olmadıkları (Dicle, 1998) ; pratik olarak eşlik yapabilecek düzeye gelmedikleri (Kutluk, 1996; Bilgin, 1998; Gülhan, 1990) görülmektedir. Gülhan (1990)'ın araştırmasında eşlik yapamayan öğretmenlerin oranının %90 olması düşündürücüdür. Bu araştırmadan yola çıkarak, araştırmanın bulguları ile karşılaştırma yaptığımızda 1990 yılından bugüne (2002) öğretmenlerin eşlik yapabilme yeterliliklerinin arttığını söyleyebiliriz (Aktaran: Süalp, 2002, s.181-182).

Süalp (2002)'in araştırmasında “Eğitim enstitüsünden mezun olan öğretmenler, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlere göre “piyano ile eşlik edebilmede” kendilerini daha fazla yeterli hissetmektedir.” ifadesi ve “Bu araştırmadan yola çıkarak, araştırmanın bulguları ile karşılaştırma yaptığımızda 1990 yılından bugüne (2002) öğretmenlerin eşlik yapabilme yeterliliklerinin arttığını söyleyebiliriz” ifadesi yer almaktadır. Ancak, sözü geçen eğitim enstitüleri 1982 yılından itibaren eğitim fakültesi veya güzel sanatlar fakültesi adını almıştır (Uçan, 1996, s. 196-199). Dolayısıyla aktif hizmetleri 1990 yılında daha etkin olması beklenen eğitim enstitüsü mezunu müzik öğretmenlerinin, Gülhan (1990)'ın araştırmasının örneklem grubunda daha etkin olarak yer alması gerektiği düşünülür. Buradan yola çıkarak, öğretmenlerin eşlik yapabilme yeterliliklerinin arttığını söyleyebilmekle birlikte bulgular arasındaki bu farkın örneklem gruplarının özelliklerinden de kaynaklandığı düşünülebilir.

Kutluk (1996); okul şarkılarına pratik eşlik yapabilme becerisinin geliştirilmesi konusunda, S.Ü.E.F. Müzik Eğitimi bölümünde yapmakta oldukları “Piyanoda Eşlik” derslerindeki gözlemleri sonucunda öğrencilerin yetersiz olduğu temel konuları şu şekilde belirtmiştir:

- a) Parçanın armonik analizinin doğru yapılmaması,
- b) Parçanın yapısına uygun eşlik figürünün seçilememesi,
- c) Piyano çalma tekniğindeki mekanik yetersizlik.

Görüldüğü gibi meslek hayatlarında da eğitim fakülteleri müzik bölümü mezunlarının müzik öğretmenliği eğitim programı içerisinde piyano ve eşlik dersinin önemli bir yere sahip olması sebebiyle diğer müzik bölümlerinden mezun olan müzik öğretmenlerinden, derste piyanoyu bir eşlik çalgısı olarak başarılı bir şekilde kullanabilme özelliği ile de ayrılıyor olmasının beklenmesi, çeşitli araştırma sonuçlarına göre bu konuyla ilgili arada bir fark oluşmuş olmasına rağmen müzik öğretmenlerinin bu konuda kendilerini halen yetersiz görüyor olması ve eşlik dersinin eksik ve aksayan yönlerinin çeşitli araştırmacılar tarafından da tespit ediliyor olmasından ötürü nitelikli bir eşlik dersinin yapılması, bu niteliğin korunması için ihtiyaçların belirlenerek ders programının sürekli olarak geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Ancak bunu sadece ders programının geliştirilmesiyle sınırlamak yetersiz olacaktır. Bundan dolayı geliştirilmesi gereken, eşliğe yönelik ders içi ve ders dışı tüm unsurların geliştirilmesidir. Çünkü program geliştirmede “*programın geliştirileceği kurumun amacı ve işlevi, programın genel amaçları, programı kimlerin vereceği, programın ne zaman verileceği, öğretim mekanı, öğretim alanı, davranışsal amaçlar, giriş davranışlarının saptanması, içerik ve etkinlikler, öğretim elemanlarının seçiminde uygulanacak kriterler, sosyal faaliyetler.....*” gibi birbirleriyle dayanışma halinde olan boyutların her birinin değerlendirilmesinin ve geliştirilmesinin gözlenmesi gerektiği önemle vurgulanmaktadır (Varış,1996, s.17-18).

Program geliştirmeye yönelik yaklaşımları iki temel grupta toplamak mümkündür. İlk yaklaşımı savunanların temel sayıltıları, eğitimin amaçlarının önceden belirlenip, açıklıkla ortaya konabileceğidir. İkinci yaklaşımı savunanların görüşlerine göre ise eğitimin tüm sonuçları ve süreçleri önceden bilinemez. Çünkü süreç amaca, amaç öğrencilerin ihtiyaç ve eylemlerine göre belirlenir. Böyle bir program geliştirme yaklaşımında, uzman görüşünden çok öğrenci ve öğretmen görüşleri, onların duygu ve

düşünceleri, kişisel tercihleri, kendileri ile ilgili algıları programa ilişkin alınacak kararlara esas teşkil eder (Erden, 1995, s.5; Aktaran: Deniz, 2000, s.117).

Eğitimde program değerlendirme, program geliştirmenin bir süreci olarak kabul edilir. Değerlendirme yaparken uzmanların ve öğrencilerin görüşlerinin alınması, dersin etkinliğini belirleyebilmek, ders ile ilgili aksaklıklara farklı boyutlardan bakabilmek ve bu doğrultuda eşlik ile ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklere yön verebilmek açısından gereklidir. Erden (1995, s.10)'in ifadesiyle “*Eğitim sürecinde değerlendirme, eğitim programlarının etkinliği hakkında yargıda bulunmak ve programdaki aksaklıkların, programın hangi öge ya da öğelerinden kaynaklandığını belirleyerek gerekli düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlamak amacıyla yapılır.*” (Aktaran: Deniz, 2000, s.117).

Bu boyutlarda, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin eşlik (korrepetisyon) dersi ile ilgili görüşlerinin bilinmesi de programda öğrenci algılarına dayalı aksaklıkların tespit edilebilmesi ve gereken düzenlemelerin yapılabilmesine imkan sağlaması açısından önem taşımaktadır. Ancak bu boyutta Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin eşlik (korrepetisyon) dersine yönelik görüşlerinin bilinmemesi araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

## 1.2. Amaçlar

Bu araştırmada, öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda eşlik dersinin değerlendirilmesi amacıyla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

### I. Öğrencilerin, eşlik dersinin değerlendirilmesine yönelik görüşleri nelerdir?

- 1) Eşlik dersi ile bağlantılı olduğu düşünülen, öğrencilerle ilgili çeşitli değişkenler açısından var olan durum nedir?
- 2) Öğrencilerin, eşlik dersinin amaçları ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 3) Öğrencilerin, eşlik dersinin içeriği ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 4) Öğrencilerin, eşlik dersinin işleyişi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 5) Öğrencilerin, eşlik dersinin programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 6) Öğrencilerin, eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 7) Öğrencilerin, eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili görüşleri nelerdir?

### II. Öğretmenlerin, eşlik dersinin değerlendirilmesine yönelik görüşleri nelerdir?

- 1) Eşlik dersi ile bağlantılı olduğu düşünülen, öğretmenler ile ilgili çeşitli değişkenler açısından var olan durum nedir?
- 2) Öğretmenlerin, eşlik dersinin amaçları ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 3) Öğretmenlerin, eşlik dersinin içeriği ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 4) Öğretmenlerin, eşlik dersinin işleyişi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 5) Öğretmenlerin, eşlik dersinin programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 6) Öğretmenlerin, eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili görüşleri nelerdir?

### **1.3. Önem**

Araştırma ile toplanacak verilerin, özellikle:

1. Varolan durum hakkında daha gerçekçi değerlendirmelerin yapılmasında,
2. Ders esnasında öğrencilerin ve öğretmenlerin karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesinde,
3. Eşlik dersinin diğer dersler ile bağlantılarına dikkat çekmede,
4. Ders programının geliştirilmesi için yapılacak çalışmalarda,
5. Programda yer alan seçmeli derslerin oluşturulması çalışmalarında kullanılmak üzere bilimsel temeller oluşturacağı umulmaktadır.

### **1.4. Sayıtlar**

Bu araştırmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilecektir;

1. Uygulanan anket öğrenci görüşlerini sağlıklı bir şekilde alabilmektedir.
2. Öğrenci ve öğretmenler görüşlerinde samimidirler.
3. Örneklem evreni temsil etmektedir.

### **1.5. Sınırlılıklar**

Araştırma, ulaşılabilen eğitim fakültelerinin G.S.E.B. Müzik Anabilim dalında şu an itibariyle eşlik dersini almış bulunan öğrenciler (3. 4. ve 4+ sınıf ) ve bu öğrencilere dersi veren öğretim elemanlarıyla sınırlıdır.

## BÖLÜM II

### YÖNTEM

#### 2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, genel tarama modelindedir. Öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda var olan durum ortaya konmaya çalışılmış, yönetmelikte yer alan amaçlarla uygunluğu karşılaştırılarak olması istenen durum doğrultusunda değerlendirilmiştir.

#### 2.2. Evren ve Örneklem

Araştırma, Türkiye'deki tüm Eğitim Fakültelerini kapsamaktadır. Örneklem olarak Marmara Üniversitesi A.E.F.G.S.E.B Müzik Anabilim Dalı, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E.B. Müzik Anabilim dalı ile Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E.B. Müzik Anabilim dalı alınmıştır. Örneklem Marmara Üniversitesi'nden 68 öğrenci ve 2 öğretmen, Pamukkale Üniversitesi'nden 25 öğrenci ve 2 öğretmen, Onsekiz Mart Üniversitesi'nden 12 öğrenci ve 2 öğretmen olmak üzere toplam 105 öğrenci ve 6 öğretmenden oluşmaktadır.

**Tablo 1 : Örneklemde yer alan öğrencilerin cinsiyet, mezun oldukları okul türü ve okumakta oldukları sınıf özelliklerine göre dağılımları**

		Marmara Üniversitesi		Pamukkale Üniversitesi		Onsekiz Mart Üniversitesi		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet	Kız	29	42,6	7	28,0	5	41,7	41	39,0
	Erkek	39	57,4	18	72,0	7	58,3	64	61,0
	Toplam	68	100	25	100	12	100	105	100
Mezun olunan okul türü	Genel Lise	30	44,1	17	68,0	8	66,7	55	52,4
	Genel Lise + Yarı Zamanlı Konservatuvar	1	1,5	-	-	-	-	1	1,0
	Müzik Lisesi	32	47,1	8	32,0	2	16,7	42	40,0
	Konservatuvar	5	7,4	-	-	2	16,7	7	6,7
	Toplam	68	100	25	100	12	100	105	100
Sınıf	3. Sınıf	26	38,2	12	48,0	6	50,0	44	41,9
	4. Sınıf	29	42,6	5	20,0	6	50,0	40	38,1
	4. Sınıf üzeri	13	19,1	8	32,0	-	-	21	20,0
	Toplam	68	100	25	100	12	100	105	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi ankete katılan öğrencilerin % 61’i kız, % 39’u erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin % 52’si genel lise, % 40’ı müzik lisesi % 7’si konservatuvar, % 1’i ise yarı zamanlı konservatuvar + genel lise mezunu olup, % 42’si 3. sınıf, % 38’i 4. sınıf, % 20’si ise 4. sınıf üzerindeki öğrencilerden oluşmaktadır.

**Tablo 2 : Örneklemde yer alan öğretmenlerin akademik unvanlarına ve öğretmenlik tecrübelerine göre dağılımları**

		Marmara Üniversitesi		Pamukkale Üniversitesi		Onsekiz Mart Üniversitesi		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Akademik Unvan	Doçent	1	50,0	-	-	-	-	1	16,7
	Öğretim Görevlisi	-	-	2	100	2	100	4	66,7
	Sözleşmeli öğretim elemanı	1	50,0	-	-	-	-	1	16,7
	Toplam	2	100	2	100	2	100	6	100
Öğretmenlik tecrübesi	0-5 yıl	-	-	1	50,0	1	50,0	2	33,3
	5-15 yıl	1	50,0	1	50,0	1	50,0	3	50,0
	15 yıl ve üstü	1	50,0	-	-	-	-	1	16,7
	Toplam	2	100	2	100	2	100	6	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan 6 öğretim elemanın 2’si (% 33,3’ü) İstanbul Marmara Üniversitesi, 2’si (% 33,3’ü) Denizli Pamukkale Üniversitesi ve 2’si (% 33,3’ü) ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nde görev yapmaktadır. Görüşme yapılan öğretim elemanlarının % 66’sı öğretim görevlisi, % 17’si doçent, % 17’si ise sözleşmeli öğretim elemanı olarak görev yapmaktadır. Öğretim elemanlarının % 33,3’ü 0 ile 5 yıl, % 50’si 5 ile 15 yıl, % 16,7’si ise 15 yıldan daha fazla öğretmenlik tecrübesine sahiptir.

### 2.3. Veri Toplama araçları

Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan “eşlik (korepetisyon)” dersinin öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amacıyla yönelik öğrencilere anket uygulanarak, öğretmenlere ise yapılmış görüşme planı doğrultusunda görüşme yaparak görüşleri alınmıştır.

Soru yolu ile veri toplama teknikleri arasında görüşme(mülakat), görüşmecinin cevap almak amacıyla soruları sözlü ve genellikle yüzyüze olmak koşuluyla deneklere yönelttiği bir şekildir (Kaptan,1995, s.181).

Görüşmeler, uygulanan kuralların katılığına göre de; yapılmış (formal), yarı yapılmış (yarı formal) ve yapılmamış (informal, serbest) olmak üzere üçe ayrılır. Yapılanmış görüşme, daha çok önceden yapılan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan “görüşme planı”nın aynen uygulandığı bir görüşmedir; görüşmeciye bırakılan hareket özgürlüğü en düşük düzeyde tutulmuştur. Yapılmamış görüşme ise, görüşmeciye büyük hareket ve yargı serbestliği veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların köklerine inmeyi sağlayan bir görüşme şeklidir. Görüşmeler, çoğun, bu iki uç arasında yapılır ki bunlara da yarı yapılmış görüşmeler denir (Karasar, 1994, s. 167-168).

Öğretmenlerin görüşlerini almaya yönelik olarak hazırlanan görüşme formu, kişisel bilgiler ve eşlik dersinin amaç, içerik, işleyiş, diğer dersler ile bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili düşüncelere yönelik anket şeklinde olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır (Bknz: Ek-1). Kişisel bilgiler bölümü, öğretmenin kişisel özellikleri ve eşlik dersi ile ilgili olduğu düşünülen birtakım değişkenler açısından öğretmenin durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmış, açık ve kapalı uçlu olmak üzere toplam 15 sorudan oluşmaktadır. Anket bölümü ise kendi içerisinde beş alt başlığa ayrılan 23 önerme ve 3 sorudan oluşmaktadır. Anket bölümünde, ideal bir eşlik dersinde yer almalıdır (A) ve uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir (B) şeklinde iki kategoride, olumlu (+) ve olumsuz (-) yönde görüş bildirilmesine yönelik hazırlanmış 21 önerme, direkt, dolaylı ve ilgisizdir şeklinde görüş bildirilmesine yönelik hazırlanmış 2 soru altında on beş seçenek ve 3 açık uçlu soru yer almaktadır.

Öğretmen görüşlerine dayanılarak hazırlanan, öğrencilere yönelik anket ise, kişisel bilgiler ve eşlik dersinin değerlendirilmesine yönelik düşünceler olarak ayrılan iki bölümden oluşmaktadır (Bknz: Ek-2). Kişisel bilgiler bölümü, öğrencinin kişisel özellikleri ve eşlik dersi ile ilgili olduğu düşünülen birtakım değişkenler açısından öğrencinin durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmış, 8 sorudan; eşlik dersinin değerlendirilmesine yönelik düşünceler bölümü ise kendi içerisinde 6 kısma ayrılan 38 bağımsız önermeden oluşmaktadır. Birinci bölümde çoktan seçmeli cevap seçenekleri, ikinci bölümde ise likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır.

#### **2.4. Veriler ve Toplanması**

Araştırmada öğretmen görüşleri yarı yapılandırılmış bir görüşme planı doğrultusunda birebir görüşme yapılarak, öğrenci görüşleri ise anket yoluyla tespit edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler için önceden randevu alınmış ve öğretmenin izni dahilinde sesli kayıt altına alınmıştır, ulaşım güçlükleri olan illerdeki öğretmenlere ise görüşme formu elden ulaştırılarak doldurması istenmiş, posta yolu ile iadesi alınmıştır. Öğrencilere ise anketler toplu bir ders veya sınav öncesinde verilmiş ve doldurulduktan sonra orada toplanmıştır. Görüş ve değerlendirmeler için toplanan veriler derecelendirme ölçeği ile sayısallaştırılmıştır.

#### **2.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması**

Anketlerden elde edilen verilerin frekans ve yüzde hesaplamaları yapılarak sayısallaştırılmış, tablo ve grafikler halinde ortaya konmuştur. Açık uçlu sorulardan elde edilen veriler gerekli yerlerde açıklamalı olarak belirtilmiştir.

## **BÖLÜM III**

### **BULGULAR VE YORUM**

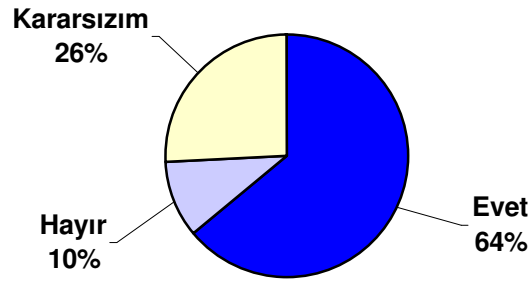
Bu bölümde, öğrenci ve ilgili öğretim elemanlarına anketler aracılığı ile yöneltilen sorular doğrultusunda elde edilen bulgular, analizleri ve yorumları yer almaktadır. Birinci kısımda, öğrencilere uygulanan anketin kişisel bilgiler bölümünden elde edilen bulgular grafikler ile, eşlik dersine yönelik olan önermelerin bulunduğu ikinci bölümden elde edilen bulgular ise tablolarla ifade edilmiştir. İkinci kısımda ise öğretmenlere yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular ve uygulanan anketin kişisel bilgiler bölümündeki sorulardan elde edilen bulguların bir kısmı grafiklerle, eşlik dersinin amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi, ile ilgili görüşlerini almaya yönelik anketten elde edilen bulgular ise tablolarla ifade edilmiştir.

#### **3.1. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumu:**

Araştırmanın I.1. amacı doğrultusunda “Eşlik dersi ile bağlantılı olduğu düşünülen, öğrencilerle ilgili çeşitli değişkenler açısından var olan durum nedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğrencilere, uygulanan anketin kişisel bilgiler bölümünde öğrenciler açısından eşlik dersi ile ilgili olduğu düşünülen çeşitli değişkenlerle ilgili kişisel durumları sorulmuş, alınan yanıtlar analiz edilerek grafikler halinde verilmiştir.

Grafik 1’de, ankete katılan öğrencilerin mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapmak konusundaki düşünceleri görülmektedir.

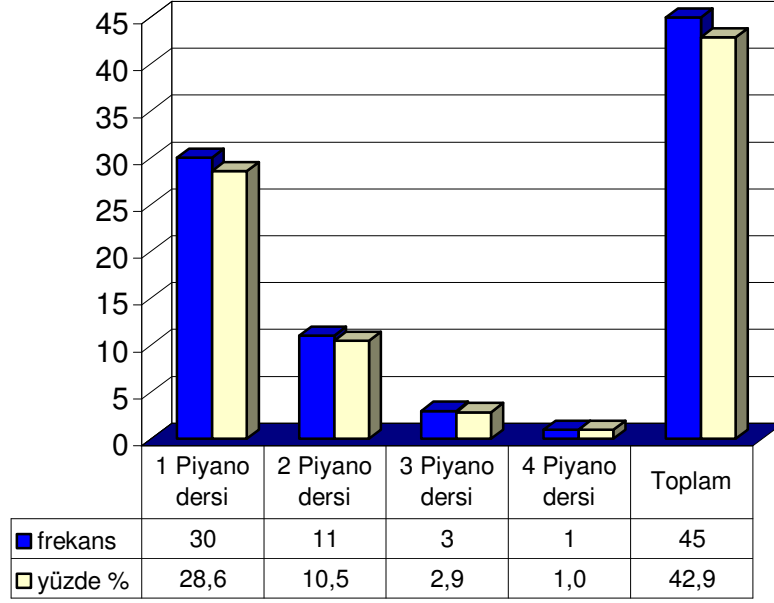
**Grafik 1 : Öğrencilerin mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapmak konusundaki düşünceleri**



Grafik 1’de görüldüğü gibi, “Mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapmak istiyor musunuz?” sorusuna ankete katılanların % 64’ü evet, % 36’sı kararsızım, % 10 ise hayır cevabını vermiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğrencilerin yarısından fazlası mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapmak istediklerini belirtirken önemli bir bölümü halen bu konuda kesin bir karar vermiş değildir.

Grafik 2’de, ankete katılan öğrencilerin eşlik dersi öncesinde almış olmaları gereken piyano derslerinden borçlu geçenlerin sayısı ve oranı görülmektedir.

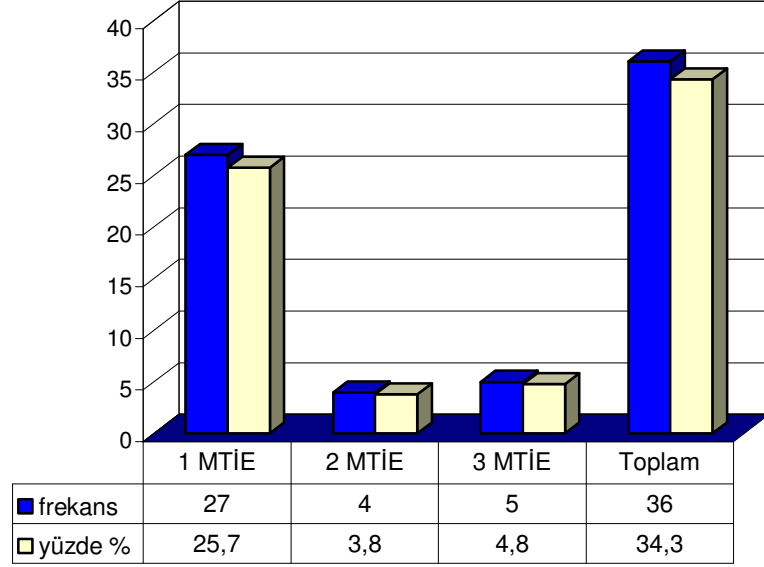
**Grafik 2 : Piyano derslerinden borçlu geçenleri gösteren frekans ve yüzde grafiği**



Grafik 2’de görüldüğü gibi, eşlik dersinden önceki dört dönemde de yer alan piyano derslerinden sadece 1 tanesinden borçlu geçen 30 öğrenci (ankete katılanların % 28,6’sı), 2 tanesinden borçlu geçen 11 öğrenci (ankete katılanların % 10,5’i), 3 tanesinden borçlu geçen 3 öğrenci (ankete katılanların % 2,9’u), 4’ünden de borçlu geçen 1 öğrenci (ankete katılanların % 1’i), olmak üzere toplam 45 öğrenci (ankete katılanlardan % 42,9) bulunmaktadır. Geriye kalan öğrencilerin % 57,1’si piyano I-II-III-IV derslerinden borçlu olmadığını belirtmiştir.

Grafik 3’de, ankete katılan öğrencilerin eşlik dersi öncesinde almış olmaları gereken müzik teorisi ve işitme eğitimi (MTİE) derslerinden borçlu geçenlerin sayısı ve oranı görülmektedir.

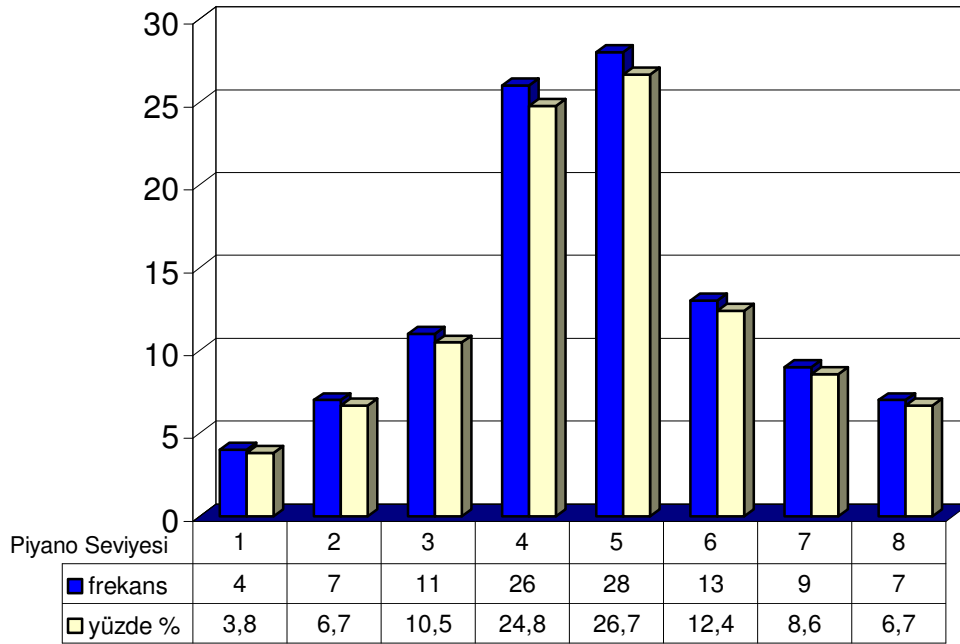
**Grafik 3 : Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi derslerinden borçlu geçenleri gösteren frekans ve yüzde grafiği**



Grafik 3’de görüldüğü gibi, eşlik dersinden önceki üç dönemde de yer alan müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinden sadece 1 tanesinden borçlu geçen 27 öğrenci (ankete katılanların % 25,7’si), 2 tanesinden borçlu geçen 4 öğrenci (ankete katılanların % 3,8’i), 3’ünden de borçlu geçen 5 öğrenci (ankete katılanların % 4,8’i), olmak üzere toplam 36 öğrenci (ankete katılanlardan % 34,3) bulunmaktadır. Geriye kalan öğrencilerin % 65,7’si müzik teorisi ve işitme eğitimi I-II-III derslerinden borçlu olmadığını belirtmiştir.

Kişisel bilgiler bölümünün 7. sorusunda öğrencilere (dört dönem içerisinde aldıkları her ders için 2 seviye düşünülerek) 1'den 8'e kadar bir derecelendirme ölçeği sunulmuş ve eşlik dersi aldıkları dönemdeki piyano seviyelerini bu derecelendirme ölçeğinden birini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir. Grafik 4'de, öğrencilerin eşlik dersine girdikleri dönemdeki piyano seviyeleri görülmektedir.

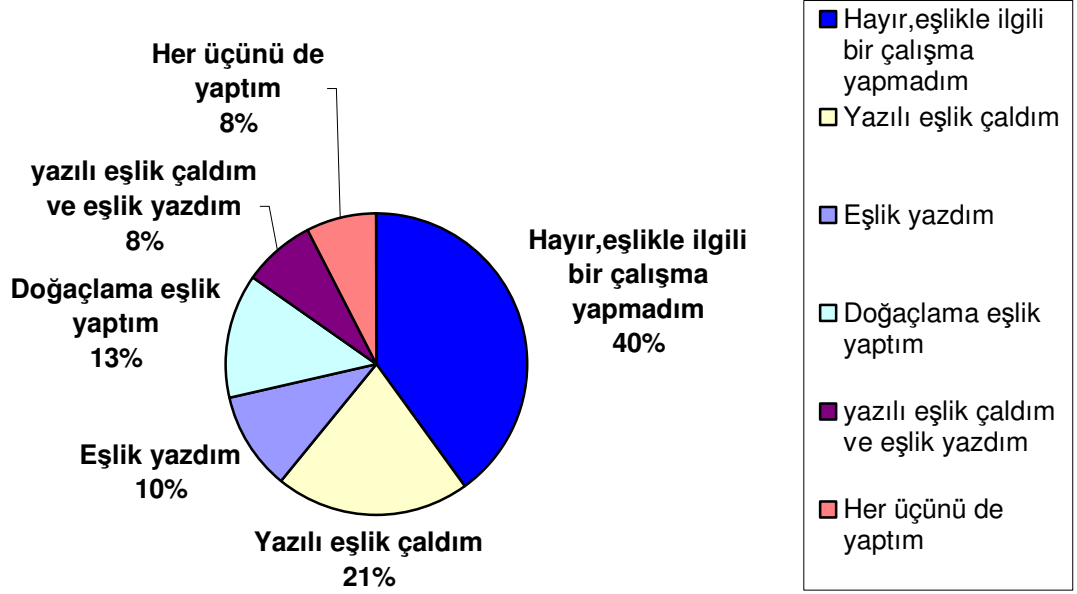
**Grafik 4 : Eşlik Dersi Alan Öğrencilerin Piyano Seviyeleri**



Grafik 4'de görüldüğü gibi, eşlik dersinden önceki dört dönemde de yer alan piyano derslerinin sonucunda öğrencilerin % 3,8'i 1 seviyesinde, % 6,7'si 2 seviyesinde, % 10,5'i 3 seviyesinde, % 24,8'i 4 seviyesinde, % 26,7'si 5 seviyesinde, % 12,4'ü 6 seviyesinde, % 8,6'sı 7 seviyesinde, % 6,7'si ise 8 seviyesinde piyano çalabildiklerini ifade etmiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu kendisinin orta düzeyde piyano çalabildiğini düşünmektedir.

Grafik 5’de, ankete katılan öğrencilerin eşlik dersi almadan önce eşlikle ilgili bir çalışma yapıp yapmadıklarıyla ilgili soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

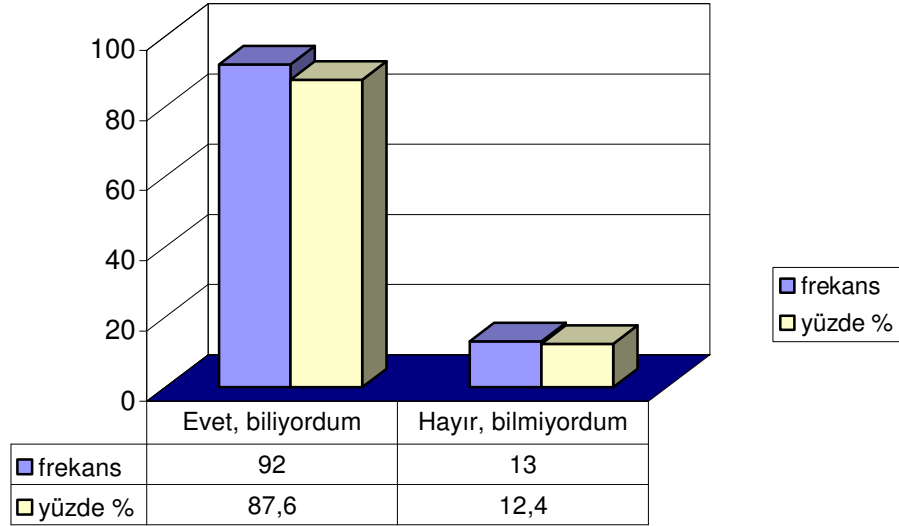
**Grafik 5 : Öğrencilerin daha önce eşlikle ilgili yaptığı çalışmalar**



Grafik 5’de görüldüğü gibi, “Daha önce eşlikle ilgili bir çalışma yaptınız mı?” sorusuna ankete katılanların % 40’ı “hayır, daha önce eşlikle ilgili bir çalışma yapmadım”, % 21’i “daha önce yazılı eşlik çaldım”, % 13’ü “doğaçlama eşlik yaptım”, % 10’u “eşlik yazdım”, % 8’i “hem yazılı eşlik çaldım, hem eşlik yazdım” ve % 8’i de “her üçünü de yaptım” şeklinde yanıt vermiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersi almadan önce eşlikle ilgili bir çalışma yapmış ancak % 40’lık büyük bir kesim ise daha önce eşlikle ilgili hiçbir faaliyette bulunmamıştır.

Grafik 6’da, ankete katılan öğrencilerin eşlik dersi almadan önce eşlik dersinin amaçlarını bilip bilmedikleri ile ilgili soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

**Grafik 6 : Öğrencilerin eşlik dersi almadan önce dersin amacını bilip bilmediklerine yönelik bulgular**



Grafik 6’da görüldüğü gibi, “Eşlik dersini almadan önce dersin amacını biliyor muydunuz?” sorusuna ankete katılanların % 87,6’sı “evet, biliyordum” ve % 12,4’ü “hayır, bilmiyordum” şeklinde yanıt vermiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersi almadan önce dersin amaçlarını bilmektedir.

### 3.2. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri:

Araştırmanın I.2. amacı doğrultusunda “Öğrencilerin, eşlik dersinin amaçları ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 11 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 3’de verilmiştir.

**Tablo 3 : Öğrencilerin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Kararsızım		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Eşlik dersinin amaçlarını tam olarak bildiğimi düşünüyorum.	1	1,0	12	11,4	9	8,6	41	39,0	42	40,0
2	Eşlik dersinin amaçlarına yönelik öğretmenlerim tarafından yeterince bilgilendirildim.	6	5,7	21	20,0	29	27,6	33	31,4	16	15,2
3	Bir okul şarkısına piyano eşliği yazabilirim.	-	-	9	8,6	19	18,1	40	38,1	37	35,2
4	Bir okul şarkısına, piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazabilirim.	5	4,8	19	18,1	26	24,8	34	32,4	21	20,0
5	Bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalabilirim.	3	2,9	8	7,6	12	11,4	45	42,9	37	35,2
6	Bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilirim.	11	10,5	14	13,3	23	21,9	34	32,4	23	21,9
7	Bir okul şarkısının türüne (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) uygun armoniler yazabilirim.	8	7,6	16	15,2	31	29,5	28	26,7	22	21,0
8	Farklı ritmik karakterlere uygun (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.) eşlik yazabilirim.	5	4,8	22	21,0	22	21,0	28	26,7	28	26,7
9	Piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabiliyorum	8	7,6	23	21,9	28	26,7	26	24,8	20	19,0
10	Eşlik dersinde öğrendiklerimin, öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır.	2	1,9	2	1,9	9	8,6	39	37,1	53	50,5
11	Eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur.	3	2,9	8	7,6	17	16,2	47	44,8	30	28,6

Tablo 3'deki 1. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 40,0'ı önermede belirtilen fikre tamamen, % 39,0'u da oldukça katıldığını ifade etmiş, % 8,6'sı kararsız kalırken, % 11,4'ü az katıldığını, % 1'i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Birinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersinin amaçlarını tam olarak bildiklerini düşünmektedir.

Tablo 3'deki 2. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 15,2'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 31,4'ü ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 27,6'sı kararsız kalırken, % 20'si az katıldığını, % 5,7'si de hiç katılmadığını belirtmiştir. İkinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin çoğunluğu kesin olmamakla birlikte eşlik dersinin amaçlarına yönelik öğretmenleri tarafından yeterince bilgilendirildiklerini düşünmektedir.

Tablo 3'deki 3. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 35,2'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 38,1'i de oldukça katıldığını ifade etmiştir. Geriye kalan öğrencilerin % 18,1'i kararsız olduklarını, % 8,6'sı ise az katıldığını belirtmiştir. Hiç katılmadığını belirten öğrenci bulunmamaktadır. Üçüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu bir okul şarkısına piyano eşliği yazabildiklerini düşünmekte ancak % 26,7'si ise bu konuda kendine pek güvenmemektedir.

Tablo 3'deki 4. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 20,0'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 32,4'ü ise oldukça katıldığını ifade etmiş, buna karşılık % 18,1'i az katıldığını, % 4,8'i de hiç katılmadığını % 24,8'i ise kararsız kaldığını belirtmiştir. Dördüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası bir okul şarkısına piyanodaki dışındaki çalgılar için eşlik yazabileceğini, % 22,9'u yazamayacağını, % 24,8'i ise bu konuda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 3'deki 5. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 35,2'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 42,9'u ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 11,4'ü kararsız kalırken, % 7,6'sı az katıldığını, % 2,9'u da hiç katılmadığını belirtmiştir. Beşinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalabileceğini düşünmektedir.

Tablo 3'deki 6. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 21,9'u önermede belirtilen fikre tamamen, % 32,4'ü ise oldukça katıldığını ifade etmiş, buna karşılık % 21,9'u az katıldığını, % 13,3'ü de hiç katılmadığını % 10,5'i kararsız kaldığını belirtmiştir. Altıncı önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabileceğini ifade etmesine karşın, % 23,8'i doğaçlama eşlik yapamayacağını, % 24,8'i ise bu konuda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 3'deki 7. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 21,0'ı önermede belirtilen fikre tamamen, % 26,7'si de oldukça katıldığını ifade etmiştir. Geriye kalan öğrencilerin % 29,5'i kararsız olduğunu belirtirken, % 15,2'si az katıldığını, % 7,6'sı ise önermeye hiç katılmadıklarını belirtmiştir. Yedinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin sadece % 22,8'i bir okul şarkısının türüne (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) uygun armoniler yazabileceğini belirtirken, geriye kalan öğrencilerin bu konuda kendilerine pek güvenmedikleri görülmektedir.

Tablo 3'deki 8. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 26,7'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 26,7'si de oldukça katıldığını ifade etmiştir. Geriye kalan öğrencilerin % 21,0'ı kararsız olduğunu % 21,0'ı az katıldığını belirtirken, % 7,6'sı ise önermeye hiç katılmadıklarını belirtmiştir. Sekizinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin % 53,4'ü farklı ritmik karakterlere uygun (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.) eşlik yazabileceğini ifade ederken, geriye kalan öğrenciler bu konuda kendilerine pek güvenmemektedirler.

Tablo 3'deki 9. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 19,0'u önermede belirtilen fikre tamamen, % 24,8'i ise oldukça katıldığını ifade etmiş, buna karşılık % 21,9'u az katıldığını, % 7,6'sı da hiç katılmadığını % 26,7'si kararsız kaldığını belirtmiştir. Dokuzuncu önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin % 43,8'i piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabildiğini ifade ederken, % 29,5'i piyano eşlik tekniklerini gerektiği gibi kullanamayacağını, % 24,8'i ise bu konuda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 3'deki 10. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 50,5'i önermede belirtilen fikre tamamen, % 37,1'i de oldukça katıldığını ifade etmiş, % 8,6'sı kararsız kalırken, % 1,9'u az katıldığını, % 1,9'u da hiç katılmadığını belirtmiştir. Onuncu önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu “Eşlik dersinde öğrendiklerimin öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır.” görüşünde birleşmektedirler.

Tablo 3'deki 11. önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 28,6'sı önermede belirtilen fikre tamamen, % 44,8'i de oldukça katıldığını ifade etmiş, % 16,2'si kararsız kalırken, % 7,6'sı az katıldığını, % 2,9'u da hiç katılmadığını belirtmiştir. On birinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası “Eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur.” önermesine katılmakta, % 16,2'si ise bu konuda kararsız kalmaktadır.

Tablo 3'deki önermelere toplu olarak bakıldığında, öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersinin amaçlarını tam olarak bildiklerini düşünmekte, ancak eşlik dersinin amaçlarına yönelik öğretmenleri tarafından yeterince bilgilendirildikleri konusuna büyük ölçüde katılmalarına rağmen aynı kararlı tabloyu gösterememektedirler. Öğrenciler “Eşlik dersinde öğrendiklerimin öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır” ve “Eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur” görüşlerinde birleşmektedirler. Dersin hedef davranışları göz önünde bulundurulduğunda; öğrencilerin % 26,7'si bu konuda kendine pek güvenmemesine rağmen büyük çoğunluğu *bir okul şarkısına piyano eşliği yazabildiklerini* ve *bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalabileceğini* düşünmektedir, ancak *bir okul şarkısına piyanodaki dışındaki çalgılar için eşlik yazabilme* ve *bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme* konusunda aynı çoğunluk sağlanamamaktadır. Benzer şekilde; öğrenciler *bir okul şarkısının türüne (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) uygun armoniler yazabilme* ve *piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabilme* konularında %50'nin altında kararlı ve olumlu görüş bildirirken yalnız *farklı ritmik karakterlere uygun (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.) eşlik yazabilme* önermesinde % 50'nin biraz üstünde olumlu görüş bildirmişlerdir.

### 3.3. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri:

Araştırmanın I.3. amacı doğrultusunda “Öğrencilerin, eşlik dersinin içeriği ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 3 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 4’de verilmiştir.

**Tablo 4 : Öğrencilerin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Kararsızım		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
12	Eşlik dersinde verilen çalışmalar seviyeme uygundur.	4	3,8	8	7,6	21	20,0	42	40,0	30	28,6
13	Eşlik dersinde seçilen parçalar Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir.	8	7,6	12	11,4	41	39,0	31	29,5	13	12,4
14	Eşlik dersinde seçilen parçalar ilk ve ortaöğretim öğrencilerine öğretilebilecek seviyeye uygundur.	4	3,8	7	6,7	16	15,2	49	46,7	29	27,6

Tablo 4’deki 12 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 28,6’sı önermede belirtilen fikre tamamen, % 40,0’ı da oldukça katıldığını ifade etmiş, % 20,0’si kararsız kalırken, % 7,6’sı az katıldığını, % 3,8’i de hiç katılmadığını belirtmiştir. On ikinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası “Eşlik dersinde verilen çalışmalar seviyeme uygundur.” görüşünde birleşmektedirler.

Tablo 4’deki 13 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 12,4’ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 29,5’i oldukça katıldığını ifade etmiş, % 39,0’u kararsız kalırken, % 11,4’ü az katıldığını, % 7,6’sı ise hiç katılmadığını belirtmiştir. On üçüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrenciler “Eşlik dersinde seçilen parçalar Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir.” önermesine büyük oranda kararsız kalmışlardır.

Tablo 4'deki 14 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 27,6'sı önermede belirtilen fikre tamamen, % 46,7'si ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 15,2'si kararsız kalırken, % 6,7'si az katıldığını, % 3,8'i de hiç katılmadığını belirtmiştir. On dördüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersinde seçilen parçaların ilk ve ortaöğretim öğrencilerine öğretilebilecek seviyeye uygun olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4'deki önermeler birlikte incelendiğinde öğrenciler, *eşlik dersinde verilen çalışmalar seviyeye uygundur ve eşlik dersinde seçilen parçalar ilk ve ortaöğretim öğrencilerine öğretilebilecek seviyeye uygundur* önermelerine katılma oranlarında yarıdan fazla çoğunluğu sağlamış, yalnız *eşlik dersinde seçilen parçalar Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir* önermesinde oldukça kararsız kalmışlardır.

### 3.4. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri:

Araştırmanın I.4. amacı doğrultusunda “Öğrencilerin, eşlik dersinin işleyişi ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 4 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 5'de verilmiştir.

**Tablo 5 : Öğrencilerin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Kararsızım		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
15	Eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yöntemi etkilidir.	13	12,4	20	19,0	24	22,9	28	26,7	20	19,0
16	Eşlik dersinde öğretmen her öğrenciye yeterli zaman ayırmaktadır.	17	16,2	24	22,9	19	18,1	28	26,7	17	16,2
17	Eşlik dersinde öğretmen teoriye ve uygulamaya yeterli zaman ayırmaktadır.	15	14,3	26	24,8	24	22,9	29	27,6	11	10,5
18	Eşlik dersinin toplu olarak işlenmesi uygundur.	39	37,1	26	24,8	25	23,8	8	7,6	7	6,7

Tablo 5'deki 15 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 19,0'ı önermede belirtilen fikre tamamen, % 26,7'si ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 22,9'u kararsız kalırken, % 19,0'u az katıldığını, % 12,4'ü de hiç katılmadığını belirtmiştir. On beşinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin % 45,7'si eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yönteminin etkili olduğunu ifade ederken, %31,4'ü eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yönteminin etkili olmadığını, % 22,9'u ise bu konuda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 5'deki 16 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 16,2'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 26,7'si ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 18,1'i kararsız kalırken, % 22,9'u az katıldığını, % 16,2'si de hiç katılmadığını belirtmiştir. On altıncı önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin % 42,9'u eşlik dersinde öğretmenin her öğrenciye yeterli zaman ayırdığını düşünürken, %39,1'i bu fikre katılmadığını, % 18,1'i ise bu konuda kararsız kaldığını ifade etmiştir.

Tablo 5'deki 17 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 10,5'i önermede belirtilen fikre tamamen, % 27,6'sı ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 22,9'u kararsız kalırken, % 24,8'i az katıldığını, % 14,3'ü de hiç katılmadığını belirtmiştir. On yedinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin % 38,1'i eşlik dersinde öğretmenin teoriye ve uygulamaya yeterli zaman ayırdığını ifade ederken, %39,1'i bu görüşe katılmadığını, % 22,9'u ise bu konuda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 5'deki 18 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 6,7'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 7,6'sı ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 23,8'i kararsız kalırken, % 24,8'i az katıldığını, % 37,1'i ise hiç katılmadığını belirtmiştir. On sekizinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersinin toplu olarak işlenmesinin uygun olmadığı görüşünde birleşmiş, yalnız % 14,3'lük bir kesim toplu olarak işlenmesinin uygun olduğu görüşünü belirtmiş, % 23,8'i de bu konuda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 5'deki önermeler birlikte incelendiğinde öğrenciler, *eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yöntemi etkilidir, eşlik dersinde öğretmen her öğrenciye yeterli zaman ayırmaktadır* ve *eşlik dersinde öğretmen teoriye ve uygulamaya yeterli zaman ayırmaktadır* önermelerinde tamamen dağınık bir dağılım göstermektedirler.

Ancak, öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersinin toplu olarak işlenmesinin uygun olmadığı görüşünde birleşmektedir.

### 3.5. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri:

Araştırmanın I.5. amacı doğrultusunda “Öğrencilerin, eşlik dersinin programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 4 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 6’da verilmiştir.

**Tablo 6 : Öğrencilerin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Kararsızım		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
19	Eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemde yer alması uygundur.	27	25,7	20	19,0	13	12,4	28	26,7	17	16,2
20	Eşlik dersinin bir dönem olması yeterlidir.	62	59,0	18	17,1	13	12,4	7	6,7	5	4,8
21	Eşlik dersinin haftada bir ders saati olması yeterlidir.	56	53,3	20	19,0	11	10,5	12	11,4	6	5,7
22	Eşlik dersi 3.sınıf I.dönemden sonra da seçmeli ders olarak yer almalıdır.	18	17,1	9	8,6	15	14,3	34	32,4	29	27,6

Tablo 6’daki 19 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 16,2’si önermede belirtilen fikre tamamen, % 26,7’si ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 12,4’ü kararsız kalırken, % 19,0’u az katıldığını, % 25,7’si de hiç katılmadığını belirtmiştir. On dokuzuncu önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin % 42,9’u eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemde yer almasının uygun olduğunu belirtirken, % 44,7’si eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemde yer almasının uygun olmadığını, % 12,4’ü ise bu konuda kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 6'daki 20 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin sadece % 4,8'i önermede belirtilen fikre tamamen, % 6,7'si de oldukça katıldığını ifade etmiştir. Öğrencilerin % 12,4'ü kararsız kalırken, % 17,1'i az katıldığını, % 59,0'u da hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirminci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersinin bir dönem olmasının yeterli olmadığı görüşünde birleşmektedirler.

Tablo 6'daki 21 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 5,7'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 11,4'ü de oldukça katıldığını ifade etmiş, % 10,5'i kararsız kalırken, % 19,0'u az katıldığını, % 53,3'ü ise hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi birinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersinin haftada bir ders saati olmasının yeterli olmadığı görüşündedir.

Tablo 6'daki 22 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 27,6'sı önermede belirtilen fikre tamamen, % 32,4'ü ise oldukça katıldığını ifade etmiş, % 14,3'ü kararsız kalırken, % 8,6'sı az katıldığını, % 17,1'i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi ikinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısı eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemden sonra da seçmeli olarak yer alması gerektiğini belirtirken, bu konuda "kararsızım" şeklinde görüş bildiren % 14,3'lük kesimin dışındakiler aksi yönde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 6'daki önermeler birlikte incelendiğinde öğrenciler, *eşlik dersinin yeri (3. sınıf 1. dönemde yer alması)* konusunda ağırlıklı bir yargıya varamamışlardır. Diğer yandan, *eşlik dersinin bir dönem olmasının ve eşlik dersinin haftada bir saat olmasının yeterli olmadığı* yönünde büyük oranda, *eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemden sonra da seçmeli olarak yer alması gerektiği* yönünde ise % 50 oranında çoğunluk sağlanmıştır.

### **3.6. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili değerlendirmeleri:**

Araştırmanın I.6. amacı doğrultusunda "Öğrencilerin, eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili görüşleri nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 14 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 7'de verilmiştir. (4. sınıfta okutulan 2 derse ait iki

önerme (35 ve 36.) henüz 3. sınıfta okumakta olanlar tarafından boş bırakılmış, dolayısıyla bu iki önermeye ait yüzde hesapları soruya cevap verenler üzerinden yapılmıştır.)

**Tablo 7 : Öğrencilerin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Kararsızım		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
23	Eşlik dersi almadan önce; piyano ve müzik teorisi derslerinden başarılı olmuş olmak gereklidir.	4	3,8	8	7,6	17	16,2	43	41,0	33	31,4
24	Eşlik dersinde müzik teorisi dersinden yararlandım.	6	5,7	12	11,4	14	13,3	42	40,0	31	29,5
25	Eşlik dersinde piyano dersinden yararlandım.	4	3,8	5	4,8	15	14,3	46	43,8	35	33,3
26	Eşlik dersinde toplu ses eğitimi (koro) dersinden yararlandım.	21	20,0	21	20,0	23	21,9	28	26,7	12	11,4
27	Eşlik dersinde okul çalgıları dersinden yararlandım.	39	37,1	27	25,7	16	15,2	11	10,5	12	11,4
28	Eşlik dersinde okul bandosu dersinden yararlandım.	52	49,5	29	27,6	12	11,4	7	6,7	5	4,8
29	Eşlik dersinde elektronik org eğitimi dersinden yararlandım.	30	28,6	15	14,3	13	12,4	32	30,5	15	14,3
30	Okul Deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissettim.	9	8,6	8	7,6	17	16,2	36	34,3	35	33,3
31	Almış olduğum müzik teorisi dersi eşlik dersi için yeterlidir.	19	18,1	15	14,3	28	26,7	25	23,8	18	17,1
32	Almış olduğum piyano dersi eşlik dersi için yeterlidir.	12	11,4	17	16,2	22	21,0	27	25,7	27	25,7
33	Eşlik dersinin, piyano dersinde bana katkısı olmuştur.	14	13,3	18	17,1	27	25,7	30	28,6	16	15,2
34	Eşlik dersinin, bireysel çalgı eğitimi dersinde bana katkısı olmuştur.	29	27,6	21	20,0	27	25,7	19	18,1	9	8,6
35	Eşlik dersinin, oyun müzik dans dersinde bana katkısı olmuştur.	25	41,0	11	18,0	14	23,0	7	8,2	6	9,8
36	Eşlik dersinin, eğitim müziği besteleme dersinde bana katkısı olmuştur.	6	9,8	7	11,5	14	23,0	22	34,4	14	21,3

Tablo 7'deki 23 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 31,4'ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 41,0'i de oldukça katıldığını ifade etmiş, % 16,2'si kararsız kalırken, % 7,6'sı az katıldığını, % 3,8'i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi üçüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu “Eşlik dersi almadan önce; piyano ve müzik teorisi derslerinden başarılı olmuş olmak gereklidir.” görüşünde birleşmektedirler.

Tablo 7'deki 24 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 29,5'i önermede belirtilen fikre tamamen, % 40,0'ı da oldukça katıldığını ifade ederken, % 13,3'ü kararsız kalmış, % 11,4'ü az katıldığını, % 5,7'si de hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi dördüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersinde müzik teorisi dersinden yararlandığını belirtmiştir.

Tablo 7'deki 25 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 33,3'ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 43,8'i de oldukça katıldığını ifade ederken, % 14,3'si kararsız olduğunu, % 4,8'i az katıldığını, % 3,8'i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi beşinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersinde piyano dersinden yararlandığını belirtirken yalnız % 8,6'lık bir kesim aksi yönde görüş bildirmiştir.

Tablo 7'deki 26 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 11,4'ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 26,7'si de oldukça katıldığını ifade ederken, % 21,9'u kararsız kalmış, % 20,0'si az katıldığını, % 20,0'si de hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi altıncı önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerden, eşlik dersinde toplu ses eğitimi (koro) dersinden yararlanmadım yönünde görüş bildirenlerin oranı, eşlik dersinde toplu ses eğitimi (koro) dersinden yararlandım yönünde görüş bildirenlere oranla daha fazla olmasına rağmen, ağırlıklı yanıtın “kararsızım” ifadesi üzerinde yoğunlaşması bu konuda kesin bir yargıya varmamızı engellemektedir.

Tablo 7'deki 27 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 11,4'ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 10,5'i de oldukça katıldığını ifade etmiş, % 15,2'si kararsız kalırken, % 27,5'i az katıldığını, % 37,1'i ise hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi yedinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersinde okul çalgıları dersinden yararlanmadığını belirtmiştir.

Tablo 7'deki 28 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin sadece % 4,8'i önermede belirtilen fikre tamamen ve % 6,7'si oldukça katıldığını ifade ederken, % 11,4'ü kararsız kalmış, % 27,6'sı az katıldığını, % 49,5'i ise hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi sekizinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersinde okul bandosu dersinden yararlanmadığını belirtmiştir.

Tablo 7'deki 29 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 14,3'ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 30,5'i de oldukça katıldığını ifade ederken, % 12,4'ü kararsız kalırken, % 14,3'ü az katıldığını, % 28,6'sı ise hiç katılmadığını belirtmiştir. Yirmi dokuzuncu önermeden anlaşıldığına göre, "Eşlik dersinde elektronik org eğitimi dersinden yararlandım." önermesi hakkında, öğrencilerden olumlu yanıt verenlerin oranı çok az farkla fazla olmasına rağmen, kararsız kalanların oranı ağırlıklı bir görüş ortaya çıkmasına engel olmaktadır.

Tablo 7'deki 30 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 33,3'ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 34,3'ü de oldukça katıldığını ifade ederken, % 16,2'si kararsız kalırken, % 7,6'sı az katıldığını, % 8,6'sı da hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuzuncu önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası okul deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissettiğini belirtmiştir.

Tablo 7'deki 31 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 17,1'i önermede belirtilen fikre tamamen, % 23,8'i de oldukça katıldığını ifade ederken, % 26,7'si kararsız kalırken, % 14,3'ü az katıldığını, % 18,1'i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuz birinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerden "Almış olduğum müzik teorisi dersi eşlik dersi için yeterlidir." önermesine olumlu yönünde görüş bildirenlerin oranı aksi yönde görüş bildirenlere oranla daha fazla olmasına rağmen, ağırlıklı yanıtın "kararsızım" ifadesi üzerinde yoğunlaşması bu konuda kesin bir yargıya varmamızı engellemektedir.

Tablo 7'deki 32 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 25,7'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 25,7'si de oldukça katıldığını ifade ederken, % 21,0'i kararsız kalmış, % 16,2'si az katıldığını, % 11,4'ü de hiç katılmadığını

belirtmiştir. Otuz ikinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası “Almış olduğum piyano dersi eşlik dersi için yeterlidir.” görüşüne katılmaktadır.

Tablo 7’deki 33 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 15,2’si önermede belirtilen fikre tamamen, % 28,6’sı da oldukça katıldığını ifade ederken, % 25,7’si kararsız kalmış, % 17,1’i az katıldığını, % 13,3’ü de hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuz üçüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerden eşlik dersinin, piyano dersinde bana katkısı olmuştur şeklinde görüş belirtenlerin oranı aksi yönde görüş belirtenlere oranla daha fazladır.

Tablo 7’deki 34 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 8,6’sı önermede belirtilen fikre tamamen, % 18,1’i de oldukça katıldığını ifade ederken, % 25,7’si kararsız kalmış, % 20,0’si az katıldığını, % 27,6’sı da hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuz dördüncü önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerden eşlik dersinin, bireysel çalgı eğitimi dersinde bana katkısı olmamıştır şeklinde görüş belirtenlerin oranı aksi yönde görüş bildirenlere oranla daha fazladır.

Tablo 7’deki 35 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 9,8’i önermede belirtilen fikre tamamen, % 8,2’si de oldukça katıldığını ifade ederken, % 23,0’ü kararsız kalmış, % 18,0’i az katıldığını, % 41,0’i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuz beşinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin çoğunluğu “Eşlik dersinin, oyun müzik dans dersinde bana katkısı olmuştur.” ifadesine “hiç katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiş ve eşlik dersinin, oyun müzik dans dersine katkısı olmadığını belirtmiştir.

Tablo 7’deki 36 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 21,3’ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 34,4’ü de oldukça katıldığını ifade ederken, % 23,0’ü kararsız kalmış, % 11,5’i az katıldığını, % 9,8’i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuz altıncı önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası “Eşlik dersinin, eğitim müziği besteleme dersinde bana katkısı olmuştur.” görüşüne katılmaktadır.

Tablo 7’deki önermeler birlikte incelendiğinde; öğrenciler, *eşlik dersi almadan önce; piyano ve müzik teorisi derslerinden başarılı olmuş olmak gereklidir, eşlik*

*dersinde müzik teorisi ve piyano derslerinden yararlandım ve Okul Deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissettim ifadelerine katılırken, eşlik dersinde okul çalgıları ve okul bandosu derslerinden yararlandım ifadelerine katılmamakta, eşlik dersinde toplu ses eğitimi(koro) ve elektronik org eğitimi derslerinden yararlandım ifadelerinde ise kararsız kalmaktadırlar. Benzer şekilde; almış olduğum piyano dersi eşlik dersi için yeterlidir ve eşlik dersinin, piyano ve eğitim müziği besteleme dersinde bana katkısı olmuştur ifadelerine katılırken, eşlik dersinin, bireysel çalgı eğitimi ve oyun müzik dans derslerinde bana katkısı olmuştur ifadelerine katılmamakta, almış olduğum müzik teorisi dersi eşlik dersi için yeterlidir ifadesine karşın kararsız kalmaktadırlar.*

### 3.7. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili değerlendirmeleri:

Araştırmanın I.7. amacı doğrultusunda “Öğrencilerin, eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 2 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 8’de verilmiştir.

**Tablo 8 : Öğrencilerin eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Kararsızım		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
37	Eşlik dersi öğretmeninin alan bilgisi yeterlidir.	7	6,7	11	10,5	17	16,2	34	32,4	36	34,3
38	Eşlik dersi öğretmeninin pedagojik bilgisi yeterlidir.	16	15,2	21	20,0	31	29,5	16	15,2	21	20,0

Tablo 8’deki 37 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 34,3’ü önermede belirtilen fikre tamamen, % 32,4’ü de oldukça katıldığını ifade etmiş, % 16,2’si kararsız kalırken, % 10,5’i az katıldığını, % 6,7’si de hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuz yedinci önermeden anlaşıldığına göre, öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersi öğretmeninin alan bilgisinin yeterli olduğu yönünde görüş belirtmiştir.

Tablo 8'deki 38 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğrencilerin % 20,0'si önermede belirtilen fikre tamamen, % 15,2'si oldukça katıldığını ifade etmiş, % 29,5'i kararsız kalırken, % 20,0'si az katıldığını, % 15,2'si ise hiç katılmadığını belirtmiştir. Otuz sekizinci önermede öğrenciler dengeli bir dağılım göstererek “Eşlik dersi öğretmenin pedagojik bilgisi yeterlidir.” önermesine tamamen kararsız kalmışlardır.

Tablo 8'deki önermeler birlikte incelendiklerinde, öğrencilerin eşlik dersini veren öğretmenin alan bilgisine tam olarak güvendikleri ancak pedagojik bilgisi konusunda kararsız kaldıkları görülmektedir.

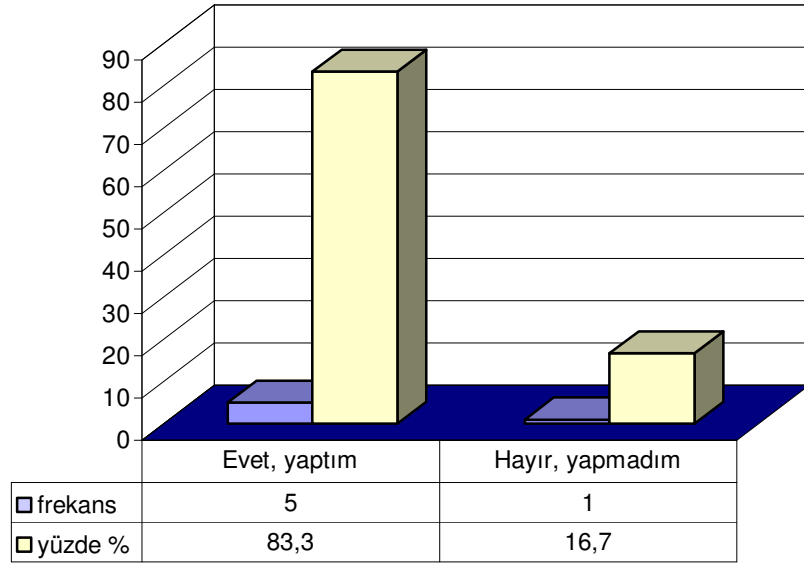
### **3.8. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumu:**

Araştırmanın II.1. amacı doğrultusunda “Eşlik dersi ile bağlantılı olduğu düşünülen, öğretmenler ile ilgili çeşitli değişkenler açısından var olan durum nedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğretmenlere, öğretmenler açısından eşlik dersi ile ilgili olduğu düşünülen çeşitli değişkenlerle ilgili kişisel durumları sorulmuş, alınan yanıtlar analiz edilerek verilmiştir.

Görüşme yapılan öğretim elemanlarının her biri 1 yıldan başlayıp 8 yıla kadar farklı sürelerdir eşlik dersi vermekte olduğunu belirtmiştir. Ancak eşlik dersinin önceki program içerisinde III. Sınıf 1. dönemden itibaren haftada 3 saat ve 4 dönem süresince, orkestra dersine alternatif bir ders niteliğinde ana dalı şan veya piyano olan öğrenciler ile işlenen bir ders olarak yer aldığı ifade edilmektedir.

Grafik 7’de, görüşülen ilgili öğretim elemanlarının “Daha önce ilk-ortaöğretim düzeyinde müzik öğretmenliği yaptınız mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar görülmektedir.

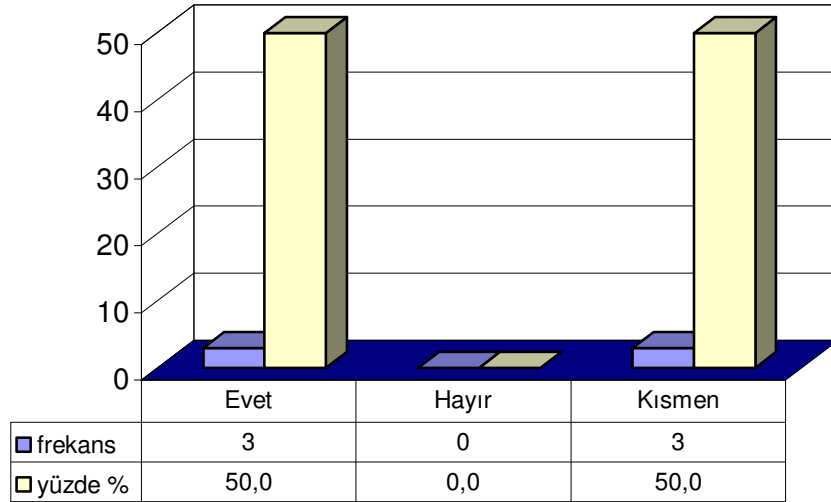
**Grafik 7 : Öğretim Elemanlarının ilk-ortaöğretim düzeyinde müzik öğretmenliği tecrübeleri**



Grafik 7’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan öğretim elemanlarının % 83,3’ü daha önce ilk-ortaöğretim seviyesinde öğretmenlik tecrübesinin bulunduğunu, yalnız % 16,7’lik bir kesim daha önce ilk-ortaöğretim seviyesinde öğretmenlik tecrübesinin bulunmadığını belirtmiştir.

Grafik 8’de, görüşülen ilgili öğretim elemanlarının “Öğrenciler eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin farkındalar mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar görülmektedir.

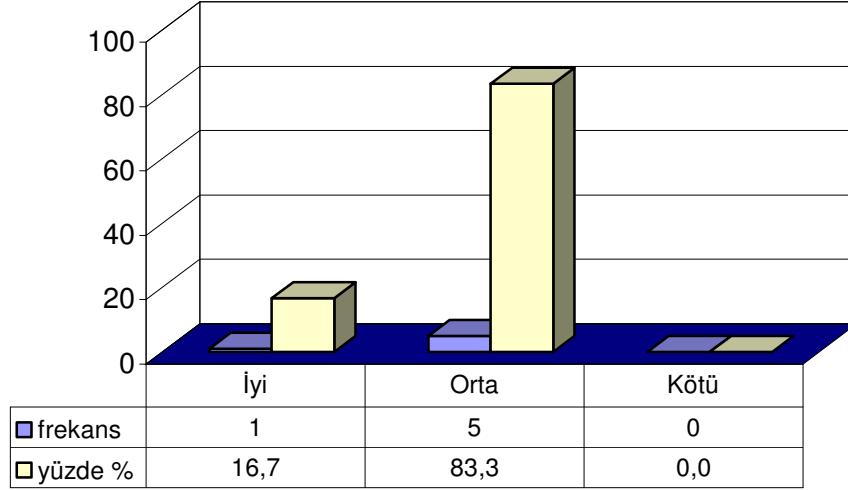
**Grafik 8 : Öğrencilerin eşlik dersinin gereklilik ve öneminin farkında olmalarına yönelik bulgular**



Grafik 8’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan öğretim elemanlarının % 50,’si öğrencilerin eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin farkında olup olmadıkları konusunda evet, % 50’si ise kısmen yanıtını vermiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğretim elemanlarına göre öğrenciler eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin kısmen farkındalar.

Grafik 9’da, görüşülen ilgili öğretim elemanlarının “Öğrencilerin eşlik dersine yaklaşımları (ilgi – önemseme düzeyleri) nasıl ?” sorusuna verdikleri yanıtlar görülmektedir.

**Grafik 9 : Öğrencilerin eşlik dersine yaklaşımlarına yönelik bulgular**



Grafik 9’da görüldüğü gibi, görüşme yapılan öğretim elemanlarının % 16,7’si öğrencilerin eşlik dersine olan ilgi ve dersi önemseme düzeylerinin iyi, % 83,3’ü ise orta olduğunu belirtmiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğretim elemanlarına göre öğrenciler eşlik dersine orta düzeyde ilgi göstermekte ve dersi orta düzeyde önemsemektedirler.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Sizce eşlik dersi almadan önce öğrencinin hangi derslerle ilgili donanımlara sahip olması gereklidir?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular şunlardır:

Öğretmenlerin tamamı öğrencilerin eşlik dersi almadan önce armoni, piyano ve solfej seviyelerinin iyi derecede olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Okulda başarısız olunan bir dersin devamı alınabiliyor mu? (Örn: Piyano I başarısız, Piyano III başarılı vb.) Bu durumun eşlik dersine etkisi var mıdır?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular şunlardır:

Öğretmenlerin tamamı başarısız dersin devamının alınabildiğini ve bu durumun eşlik dersine de olumsuz etkisi olduğunu ifade etmiştir. Piyano I, II, III derslerinden başarısız olmuş bir öğrencinin piyano IV dersinden başarılı sayılabildiği bir ders geçme sistemin işlediğini, dolayısıyla da eşlik dersinden önce mutlaka alınması gereken piyano ve müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinin tümünden başarısız olmuş bir öğrencinin bile eşlik dersi alabildiğini ve sınıfın seviyesini de geri çektiğini belirtmiş, bu nedenle bu sistemin eşlik dersini de olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Geçmiş senelerde (Sizden önce bu dersi veren kimse/kimseler olmuş ise) bu dersin içeriği ve işleyişinin nasıl olduğunu araştırdınız mı, bununla ilgili yazılı bir kaynak (dönemlik/yıllık plan, hedefler, kullanılan araçlar, örnek parçalar vs.) bulabildiniz mi?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular şunlardır:

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu soruya evet yanıtını vermiş ancak yazılı bir dönemlik / yıllık planın olmadığını, daha önce bu dersi vermiş olan öğretim elemanlarıyla görüşerek dersin içeriği, işleyişi ve kullanılan materyallerle ilgili bilgi aldıklarını belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Eşlik dersi için dönemlik / yıllık yazılı bir çalışma programınız / planınız var mı? (Hedef davranışlar, beklenen davranış değişiklikleri vs.)” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular şunlardır:

Öğretim elemanlarının büyük çoğunlu eşlik dersi için yazılı olmayan bir planın var olduğunu ancak her dönem içerisinde karşılaşılan öğrencilerin seviyelerine ve gösterdikleri gelişime göre bu planın değişebildiğini, dolayısıyla yazılı bir planı tercih etmediklerini belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Kullandığınız materyali (okul şarkısı, çocuk şarkıları vs. ise) nereden temin ediyorsunuz?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular şunlardır:

Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu kullanılan materyal olarak çocuk şarkılarını seçtiklerini, bunları da okul ders kitapları veya çeşitli müzik kitapları arasından seçtiklerini, eşlik dersine yönelik kaynak bir kitabın bulunmadığını belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Kullandığınız materyali temin ederken nelere dikkat ediyorsunuz?” sorusu doğrultusunda elde edilen bulgular şunlardır:

Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu kullanılan materyali temin ederken ilk ve ortaöğretimde kullanılabilir olmasına seviyelerinin farklı olmasına ve ezgisel, makamsal ve ritmik açıdan çeşitlilik göstermesine dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir.

### **3.9. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri:**

Araştırmanın II.2. amacı doğrultusunda “Öğretmenlerin, eşlik dersinin amaçları ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğretmen görüşleri, her biri için “İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır” ve “Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir” şeklinde 2 kategoride değerlendirmesi istenen, 7 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 9’da verilmiştir.

**Tablo 9 : Öğretmenlerin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır				Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir			
		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Bir okul şarkısına piyano eşliği yazmak	6	100	-	-	6	100	-	-
2	Bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalmak	6	100	-	-	6	100	-	-
3	Bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazanmak	6	100	-	-	4	66,7	2	33,3
4	Bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazmak	5	83,3	1	16,7	4	66,7	2	33,3
5	Bir okul şarkısının türüne göre (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) armonizasyon yapmak	6	100	-	-	4	66,7	2	33,3
6	Farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8, 9/4 vs.) uygun eşlik yazmak	6	100	-	-	4	66,7	2	33,3
7	Farklı eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanmak yer alır.	6	100	-	-	6	100	-	-

Tablo 9'daki 1, 2 ve 7. önermelerde görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı, "eşlik dersinin amaçları içerisinde; *bir okul şarkısına piyano eşliği yazmak, bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalmak ve farklı eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanmak yer alır.*" şeklinde görüş bildirmiş ve bu amaçlara uygulanan eşlik dersinde yer verdiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 9'daki 3, 5 ve 6 numaralı önermelerde görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı, *bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazanmak, bir okul şarkısının türüne göre (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) armonizasyon yapmak ve farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8, 9/4 vs.) uygun eşlik yazmak* önermelerinin eşlik dersinin amaçları içerisinde yer aldığını belirtmiş ancak % 66,7'si uygulanan eşlik dersinde bu amaçlara yer verebilirken % 33,3'ü uygulanan eşlik dersinde bu amaçlara yönelik çalışma yapamadığını belirtmiştir.

Tablo 9'daki 4 numaralı önermede ise, eşlik dersi veren öğretmen elemanlarının % 83,3'ü "Bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazmak" önermesinin ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer aldığını, % 16,7'si ise ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer olmadığını belirtmiş, % 66,7'si önermede sunulan fikre uygulanan eşlik dersinde yer verdiğini belirtirken % 33,3'ü ise yer vermediğini belirtmiştir.

Tablo 9'daki önermeler birlikte incelendiğinde eşlik dersi veren öğretmen elemanlarının tamamı, *bir okul şarkısına piyano eşliği yazmak, bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalmak, bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazanmak, bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazmak, bir okul şarkısının türüne göre (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) armonizasyon yapmak, farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8, 9/4 vs.) uygun eşlik yazmak ve farklı eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanmak* ifadelerinin ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer aldığını ancak hepsine uygulanmakta olan eşlik dersinde yer veremediklerini belirtmişlerdir. Bunun nedenini ise, öğrencilerin armoni bilgisi ve piyano çalma becerisinin yetersiz olduğu ve eşlik dersi süresinin her öğrenciyle teker teker ilgilenecek (özellikle doğaçlama eşlik yapabilme) psikomotor becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılması için yetersiz olduğu şeklinde açıklamışlardır.

### **3.10. Eşlik dersi öğretmen elemanlarının eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri:**

Araştırmanın II.3. amacı doğrultusunda "Öğretmenlerin, eşlik dersinin içeriği ile ilgili görüşleri nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğretmen görüşleri, her biri için "İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır" ve "Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir" şeklinde 2 kategoride değerlendirmesi istenen, 4 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 10'da verilmiştir.

**Tablo 10 : Öğretmenlerin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır				Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir			
		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
		f	%	f	%	f	%	f	%
8	Her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalıdır	6	100	-	-	5	83,3	1	16,7
9	Verilen çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun olmalıdır	6	100	-	-	5	83,3	1	16,7
10	Verilen çalışmalar Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalıdır	6	100	-	-	5	83,3	1	16,7
11	Verilen çalışmalar öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmaktadır	6	100	-	-	6	100	-	-

Tablo 10'daki 8, 9 ve 10 numaralı önermelerde görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı, ideal bir eşlik dersinin içeriğinde; *her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalıdır, verilen çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun olmalıdır, verilen çalışmalar Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalıdır* görüşlerinde birleşmiş ve % 83,3'ü uygulanan eşlik dersinin içeriğini belirlerken bu kriterlere dikkat ettiğini, 11 numaralı önermede görüldüğü gibi % 100'ü ise *verilen çalışmalar öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmaktadır* görüşünü göz önünde bulundurarak dersin içeriğini belirlediğini ifade etmiştir.

### **3.11. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmeleri:**

Araştırmanın II.4. amacı doğrultusunda “Öğretmenlerin, eşlik dersinin işleyişi ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğretmen görüşleri, her biri için “İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır” ve “Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir” şeklinde 2 kategoride değerlendirmesi istenen, 9 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 11'de verilmiştir.

**Tablo 11 : Öğretmenlerin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

		İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır				Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir			
		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
		f	%	f	%	f	%	f	%
12	Bireysel olarak işlenmelidir	6	100	-	-	2	33,3	4	66,7
13	Toplu olarak işlenmelidir	3	50,0	3	50,0	3	50,0	3	50,0
14	Hem teorik hem uygulamalı olmalıdır	6	100	-	-	5	83,3	1	16,7
15	Doğaçlama eşlik yapma çalışmaları olmalıdır	6	100	-	-	3	50,0	3	50,0
16	Var olan şarkıların eşlikleri incelenip, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmelidir	4	66,7	2	33,3	3	50,0	3	50,0
17	Öğrenci farklı piyano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir	5	83,3	1	16,7	3	50,0	3	50,0
18	Öğrenci yazdığı eşliği çalabilmelidir	6	100	-	-	5	83,3	1	16,7
19	Piyano dışındaki çalgılar için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır	5	83,3	1	16,7	4	66,7	2	33,3
20	Çeşitli çalgı toplulukları için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır	6	100	-	-	1	16,7	5	83,3
21	Öğrenciler eşlik ersi için gerekli donanıma sahiptirler.	4	66,7	2	33,3	1	16,7	5	83,3

Tablo 11'deki 12 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinin bireysel olarak işlenmesi gerektiği görüşünde birleşmiş, buna karşılık sadece % 33,3'ü uygulanmakta olan eşlik dersinde bireysel olarak işleyebildiğini, % 66,7'si ise bireysel olarak işleyemediğini belirtmiştir. Bunun da eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinden kaynaklandığını ifade etmektedirler.

Tablo 11'deki 13 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 50,0'si ideal bir eşlik dersinin toplu olarak işlenmesi gerektiği görüşünde birleşmiş, % 50,0'si ise bu görüşe karşı çıkmıştır. Aynı şekilde % 50,0'si uygulanmakta olan eşlik dersini toplu olarak işlediğini belirtmiş, % 50,0'si ise aksi yönde görüş bildirdiğini ifade etmiştir.

Tablo 11'deki 14 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinin hem teorik hem uygulamalı olarak işlenmesi gerektiği görüşünde birleşmiş, % 83,3'ü uygulanmakta olan eşlik dersini aynı şekilde işlediğini, % 16,7'si ise işleyemediğini belirtmiştir. Bunun da eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinden kaynaklandığını ifade etmektedirler.

Tablo 11'deki 12, 13 ve 14 numaralı önermeler birlikte incelendiğinde; eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinin hem teorik hem uygulamalı olması gerektiği, teorik kısmın toplu, uygulamalı kısmın bireysel olarak işlenmesinin daha uygun olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Uygulanmakta olan eşlik dersinin bu şekilde işlenememesinin nedeninin ise eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinden kaynaklandığını ifade etmektedirler. Ayrıca görüşme yapılan öğretim elemanları dersin teorik boyutunun armonik analiz ve şan çözümüne dayalı olduğunu ve dolayısıyla kompozisyon bölümü mezunu olan müzik teorisi ve işitme eğitimi öğretmenleri tarafından da verilebileceğini ancak piyano çalmaya dayalı olan uygulamalı olan kısmının ise kesinlikle piyano öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini belirtmiş, hatta dersin haftalık ders saatinin artırılıp teorik ve uygulamalı olarak bölünebilmesi durumunda bu şekilde bir ders paylaşımına da gidilebileceğini eklemişlerdir.

Tablo 11'deki 15 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinde doğaçlama eşlik yapma çalışmalarının olması gerektiği görüşünde birleşmiş, buna karşılık öğretmenlerin yarısı uygulanmakta olan eşlik dersinde doğaçlama eşlik yapma çalışmalarına yer verebildiğini yarısı ise yer veremediğini belirtmiştir.

Tablo 11'deki 16 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 66,7'si ideal bir eşlik dersinde “var olan şarkıların eşlikleri incelenip, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmelidir” görüşünde birleşmiş, % 33,3'ü ise aksi yönde görüş bildirmiştir. Diğer yandan uygulanmakta olan eşlik dersinde öğretmenlerin % 50,0'si bu çalışmalara yer verirken % 50,0'si ise bu çalışmalara yer vermediğini belirtmiştir.

Tablo 11'deki 17 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 83,3'ü ideal bir eşlik dersinde “Öğrenci farklı piyano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir” önermesi doğrultusunda çalışmalar yapılması gerektiği yönünde görüş belirtirken, % 16,7'si ise aksi yönde görüş bildirmiştir. Diğer yandan uygulanmakta olan eşlik dersinde öğretmenlerin % 50,0'si bu çalışmalara yer verirken % 50,0'si ise bu çalışmalara yer vermediğini belirtmiştir.

Tablo 11'deki 18 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinde öğrencilerin yazdıkları eşlikleri çalabilmeleri gerektiği görüşünde birleşmiş, buna karşılık % 83,7'si uygulanmakta olan eşlik dersinde bu uygulamanın yapılabildiğini, % 16,3'ü ise yapılamadığını belirtmiştir. Bunun nedenin ise öğrencilerin piyano seviyelerinin yetersiz olduğundan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Tablo 11'deki 19 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 83,3'ü ideal bir eşlik dersinde “Piyano dışındaki çalgılar için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır” görüşünde birleşirken, % 16,7'si ise aksi yönde görüş bildirmiştir. Diğer yandan uygulanmakta olan eşlik dersinde öğretmenlerin % 66,7'si bu çalışmalara yer verirken % 33,3'ü ise bu çalışmalara yer veremediğini belirtmiştir.

Tablo 11'deki 20 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinde “Çeşitli çalgı toplulukları için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır” görüşünde birleşmiş, buna karşılık sadece % 16,7'si uygulanmakta olan eşlik dersinde buna yönelik çalışmalara yer verebildiğini, % 83,3'ü ise yer veremediğini belirtmiştir. Bunun da eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinin yanı sıra öğrencilerin müzik teorisi ve armoni bilgilerinin de yetersizliğinden kaynaklandığını ifade etmektedirler.

Tablo 11'deki 21 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 66,7'si ideal bir eşlik dersine öğrencilerin eşlik dersi için gerekli donanımına sahip olarak gelmesi gerektiği görüşünde birleşirken, % 33,3'ü aksi yönde görüş belirtmiştir. Ancak uygulanmakta olan eşlik dersinde öğretmenlerin % 83,3'ü,

öğrencilerin eşlik dersi için gerekli donanıma sahip olarak gelmediklerini belirtirken, % 16,7'si ise aksi yönde görüş belirtmiştir.

**3.12. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri:**

Araştırmanın II.5. amacı doğrultusunda “Öğretmenlerin, eşlik dersinin programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğretmen görüşleri 3 adet açık uçlu soru aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 12’de verilmiştir.

**Tablo 12 : Öğretmenlerin eşlik dersinin yeri ve süresine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

24	Eşlik dersinin toplam kaç dönem olması gereklidir / yeterlidir ?	f	%
	2 Dönem	3	50,0
	4 Dönem	2	33,3
	6 Dönem	1	16,7
25	Eşlik dersi, 8 dönemlik lisans programında nerede yer almalıdır?	f	%
	II. Sınıf 1. dönem	1	16,7
	III. Sınıf 1. dönem	5	83,3
26	Eşlik dersi bölümünüzde uygulanan programda seçmeli ders olarak yer alıyor mu?	f	%
	Hayır, seçmeli ders olarak yer almıyor.	4	66,7
	Evet, 2 dönem seçmeli olarak yer alıyor.	2	33,3

Tablo 12’deki 24 numaralı soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 50,0’si eşlik dersinin toplam 2 dönem olması gerektiğini belirtirken, % 33,3’ü 4 dönem, % 16,7’si ise 6 dönem olması gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 12'deki 25 numaralı soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 16,7'si eşlik dersinin “II. Sınıf 1. dönem”den itibaren yer alması gerektiğini belirtirken, % 83,3'ü ise “III. Sınıf 1. dönem”den itibaren yer almasının uygun olduğunu belirtmiştir. Bu durumda uygulanmakta olan eşlik dersinin yerinin “III. Sınıf 1. dönem” olmasının, dersi veren öğretmenler tarafından uygun bulunduğunu görmekteyiz.

Tablo 12'deki 26 numaralı soruya verilen yanıtlar incelendiğinde; eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 66,7'si eşlik dersinin bölüm içerisinde seçmeli ders olarak yer almadığını belirtirken, % 33,3'ü ise eşlik dersinin bölüm içerisinde 2 dönem süre ile seçmeli ders olarak yer aldığını belirtmiştir.

Tablo 12'deki soru ve cevaplar birlikte incelendiğinde; öğretmenlerin eşlik dersinin III. Sınıf 1. dönemden itibaren, ancak en az 2 dönem süre ile yer alması gerektiği görüşlerinde birleştikleri görülmektedir. Buna karşılık, Atatürk Eğitim Fakültesi öğretim elemanları dışındaki öğretmenler, eşlik dersinin süresinin 1 dönem ile sınırlı olmasının yetersiz olduğu görüşünde birleşmelerine rağmen bölümde uygulanmakta olan program gereği eşlik dersini seçmeli olarak sürdüremediklerini belirtmişlerdir.

### **3.13. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmeleri:**

Araştırmanın II.6. amacı doğrultusunda “Öğretmenlerin, eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amacın belirlenmesine yönelik öğretmenlere; programda eşlik dersinden önce ve sonra yer alan ve eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen dersler sıralanmış ve öğretmenden bu derslerin eşlik dersi ile “Direkt” veya “Dolaylı” olarak ilgisi vardır ya da “İlgisi yoktur” şeklinde yorumlamaları istenmiştir. Toplanan veriler analiz edilerek Tablo 13'de verilmiştir.

**Tablo 13 : Öğretmenlerin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı**

22	Eşlik dersi aşağıdaki derslerden faydalanmaktadır	Direkt		Dolaylı		İlgisiz	
		f	%	f	%	f	%
	Müzik Teorisi	6	100	-	-	-	-
	Piyano	6	100	-	-	-	-
	Okul Çalgıları	4	66,7	1	16,7	1	16,7
	Okul Bandosu	-	-	5	83,3	1	16,7
	Elektronik Org	3	50,0	2	33,3	1	16,7
	Bireysel Çalgı Eğitimi	5	83,3	-	-	1	16,7
	Bireysel Ses Eğitimi	1	16,7	4	66,7	1	16,7
	Türk Halk Müziği	3	50,0	2	33,3	1	16,7
	Türk Sanat Müziği	2	33,3	2	33,3	2	33,3
	Güncel – Popüler Müzik	2	33,3	3	50,0	1	16,7
	Müzik Kültürü	3	50,0	2	33,3	1	16,7
	Müzik Tarihi	2	33,3	2	33,3	2	33,3
	Okul Deneyimi I	3	50,0	2	33,3	1	16,7
23	Eşlik dersi aşağıdaki derslere fayda sağlamaktadır	Direkt		Dolaylı		İlgisiz	
		f	%	f	%	f	%
	Eğitim Müziği Besteleme	5	83,3	1	16,7	-	-
	Oyun – Dans – Müzik	2	33,3	4	66,7	-	-
	Piyano	6	100	-	-	-	-
	Bireysel Çalgı Eğitimi	5	83,3	-	-	1	16,7
	Okul Deneyimi II	3	50,0	2	33,3	1	16,7

Tablo 13'deki 22 numaralı önerme ve devamında görüldüğü gibi; öğretmenlerin tamamı “Müzik teorisi” ve “Piyano” derslerinin, % 83,3'ü “Bireysel Çalgı Eğitimi” dersinin, % 66,7'si “Okul çalgıları” dersinin, % 50,0'si ise “Elektronik Org”, “Türk Halk Müziği”, “Müzik Kültürü” ve “Okul Deneyimi I” derslerinin eşlik dersine direkt olarak faydalı olduğunu, % 83,3'ü “Okul Bandosu”, %66,7'si “Bireysel Ses Eğitimi”, % 50,0'si ise “Güncel- Popüler Müzik” derslerinin eşlik dersine dolaylı olarak faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Bunun dışında % 33,3'ünün eşlik dersi ile ilgisiz olduğunu düşündüğü “Türk Sanat Müziği” ve “Müzik Tarihi” derslerinde ise dağınık bir dağılım göstermeleri bu dersler için kesin bir yorum yapılmasına engel olmaktadır.

Tablo 13'deki 23 numaralı önerme ve devamında görüldüğü gibi; öğretmenlerin tamamı “Piyano” dersine, % 83,3'ü “Eğitim Müziği Besteleme” ve “Bireysel Çalgı Eğitimi” derslerine, % 50,0'si de “Okul deneyimi II” dersine eşlik dersinin direkt olarak, % 66,7'si “Oyun – Müzik - Dans” dersine dolaylı olarak fayda sağladığını düşünmektedir.

Tablo 13'deki sonuçlar birlikte incelendiğinde; öğretmenlerin eşlik dersinin piyano ve müzik teorisi dersleri ile direkt, Türk Sanat Müziği ve Müzik Tarihi dersleri dışındaki dersler ile dolaylı da olsa bağlantılı olduğu konusunda hemfikirdirler. Ancak öğretmenler bu derslerin içeriğinin ve işleyişinin sonuç üzerinde etkili olabileceğini de özellikle belirtmişlerdir.

## **BÖLÜM IV**

### **SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER**

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrenci ve öğretmen görüşlerinin, bulgular ve yorumlar bölümünde yer alan istatistiksel çözümlenmeleri doğrultusundaki sonuçları sıralanmış, öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda çıkan sonuçlar karşılaştırılarak tartışılmış ve konuya ilişkin çözüm önerileri, öneriler bölümünde sunulmuştur.

#### **4.1. Sonuç ve Tartışma**

##### **4.1.1. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumlarına ilişkin elde edilen sonuçlar:**

Öğrencilerin yarısından fazlası mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapmak istediklerini belirtirken önemli bir bölümü halen bu konuda kararsız, bir bölümü ise kesinlikle müzik öğretmenliği yapmak istemediğini belirtmiştir.

Öğrencilerin % 42,9'u piyano derslerinden, % 34,3 ise solfej, armoni ve form bilgisi konularını içinde barındıran müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinden borçlu olarak eşlik dersi almıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu kendisinin orta düzeyde piyano çalabildiğini düşünmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersi almadan önce eşlikle ilgili bir çalışma yapmış ancak % 40'lık büyük bir kesim ise daha önce eşlikle ilgili hiçbir faaliyette bulunmamıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersi almadan önce dersin amaçlarını bildiğini belirtmiştir.

##### **4.1.2. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Müzik eğitimi öğrencilerinin büyük çoğunluğu eşlik dersinin amaçlarını tam olarak bildiklerini düşünmekte, ancak eşlik dersinin amaçlarına yönelik

öğretmenleri tarafından yeterince bilgilendirildikleri konusuna büyük ölçüde katılmalarına rağmen aynı kararlı tabloyu gösterememektedir.

Öğrenciler “Eşlik dersinde öğrendiklerimin öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır” ve “Eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur” görüşlerinde birleşmektedir.

Öğrenciler, eşlik dersinin “Eşlik dersi, piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar (Yök,1998)” temel amacını dersi almadan önce de bildiklerini ifade etmelerine, eşlik dersinde öğrendiklerimin öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır ve eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur görüşlerinde birleşmiş olmalarına ve okul deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissetmiş olduklarını ifade etmelerine rağmen öğrencilerin bir bölümünün müzik öğretmeni olmak konusunda hala kararsız, bir bölümünün ise kesinlikle müzik öğretmenliği yapmak istemediğini belirtmiş olması, öncelikle, diğer tüm derslerde olduğu gibi öğrencinin derse yaklaşımının mesleki bilgi, beceri ve yeterlilik edinmek ve kendini geliştirmekten çok dersi geçmek maksadına yönelik olmasına ve dolayısıyla dersi benimseyip tam olarak motive olmak yerine minimum performansla sadece dersin gereklerini yerine getirerek dersi geçmeğe yönelik çalışmasına yol açmakta ve bu durum muhtemelen sınıfın düzeyinin de yükselmesini engellemektedir. Öğretmenlerin de; öğrencilerin, eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin “kısmen” farkında olduklarını belirtmesi ve eşlik dersine orta düzeyde ilgi gösterdiklerini ve dersi orta düzeyde önemsediklerini ifade etmeleri de bu düşüncüyü desteklemektedir.

Dersin hedef davranışları göz önünde bulundurulduğunda; öğrencilerin büyük çoğunluğu, bir okul şarkısına piyano eşliği yazabildiklerini ve bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalabileceğini düşünmekte, ancak bir okul şarkısına piyanodaki dışındaki çalgılar için eşlik yazabilme ve bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme konusunda aynı çoğunluk sağlanamamaktadır.

Benzer şekilde; bir okul şarkısının türüne (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) uygun armoniler yazabilme, piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabilme ve farklı ritmik karakterlere uygun (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.) eşlik yazabilme konularında öğrencilerin yarısından fazlası kendini yetersiz görmektedir.

#### **4.1.3. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Müzik eğitimi öğrencilerinin büyük çoğunluğu, eşlik dersinde verilen çalışmaların seviyelerine uygun olduğunu ve eşlik dersinde seçilen parçaların ilk ve ortaöğretim öğrencilerine öğretilebilecek seviyeye uygun olduğunu düşünmektedir.

Öğrenciler, eşlik dersinde seçilen parçaların Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğu konusunda oldukça kararsız kalmışlardır.

#### **4.1.4. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Müzik eğitimi öğrencileri, *eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yöntemi etkilidir, eşlik dersinde öğretmen her öğrenciye yeterli zaman ayırmaktadır* ve *eşlik dersinde öğretmen teoriye ve uygulamaya yeterli zaman ayırmaktadır* önermelerinde tamamen dağınık bir dağılım gösterdiklerinden, öğrencilerin bu konularda ortak bir yargıya varamadıkları görülmektedir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğuna göre; eşlik dersinin toplu olarak işlenmesi uygun değildir.

#### **4.1.5. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Müzik eğitimi öğrencilerine göre eşlik dersinin haftada bir saat olması ve bir dönem olması yeterli değildir. Ayrıca eşlik dersi, III. Sınıf 1. dönemden sonra da seçmeli olarak yer alabilir. Öğrenciler eşlik dersinin III. Sınıf 1. dönemde yer almasının uygun olup olmadığı konusunda kesin bir yargı belirtmemişlerdir.

**4.1.6. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Öğrenciler eşlik dersinde müzik teorisi ve piyano derslerinden yararlanmışlardır ve öğrencilere göre eşlik dersi almadan önce; piyano ve müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinden başarılı olmuş olmak gereklidir.

Öğrenciler eşlik dersinde toplu ses eğitimi (koro) ve elektronik org eğitimi derslerinden yararlandıkları konusunda kararsızdırlar, eşlik dersinde okul çalgıları ve okul bandosu derslerinden yararlanmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğrenciler okul deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissetmişlerdir.

Öğrenciler almış oldukları müzik teorisi dersinin eşlik dersi için yeterli olduğu konusunda kararsızdırlar ancak almış oldukları piyano dersinin eşlik dersi için yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Öğrencilere göre eşlik dersinin piyano ve eğitim müziği besteleme derslerine katkısı vardır ancak bireysel çalgı eğitimi ve oyun müzik dans derslerine katkısı yoktur.

**4.1.7. Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi öğretim elemanına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Öğrenciler eşlik dersi öğretim elemanlarının alan bilgisinin yeterli olduğunu düşünmekte ancak pedagojik bilgilerine güvenmemektedirler.

**4.1.8. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumlarına ilişkin elde edilen sonuçlar:**

Öğretim elemanlarının her biri 1 yıldan başlayıp 8 yıla kadar farklı sürelerdir eşlik dersi vermekte olduğunu belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu daha önce ilk-ortaöğretim seviyesinde öğretmenlik tecrübesinin bulunduğunu belirtmiştir.

Öğretim elemanlarına göre öğrenciler eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin kısmen farkındalar dolayısıyla eşlik dersine orta düzeyde ilgi göstermekte ve dersi orta düzeyde önemsemektedirler.

Öğretmenlerin tamamı öğrencilerin eşlik dersi almadan önce armoni, piyano ve solfej seviyelerinin iyi derecede olması gerektiğini belirtmiş ancak başarısız dersin devamının alınabildiğini ve bu durumun eşlik dersine de olumsuz etkisi olduğunu ifade etmiştir. Piyano I, II, III derslerinden başarısız olmuş bir öğrencinin piyano IV dersinden başarılı sayılabildiği bir ders geçme sistemin işlediğini, dolayısıyla da eşlik dersinden önce mutlaka alınması gereken piyano ve müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinin tümünden başarısız olmuş bir öğrencinin bile eşlik dersi alabildiğini ve sınıfın seviyesini de geri çektiğini belirtmiş, bu nedenle bu sistemin eşlik dersini de olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu geçmiş senelerde eşlik dersinin içeriğinin ve işleyişinin nasıl olduğunu araştırdıklarını ancak yazılı bir dönemlik veya yıllık planın olmadığını, daha önce bu dersi vermiş olan öğretim elemanlarıyla görüşerek dersin içeriği, işleyişi ve kullanılan materyallerle ilgili bilgi aldıklarını belirtmişlerdir

Öğretim elemanlarının büyük çoğunlu eşlik dersi için yazılı olmayan bir planın var olduğunu ancak her dönem içerisinde karşılaşılan öğrencilerin seviyelerine ve gösterdikleri gelişime göre bu planın değişebildiğini, dolayısıyla yazılı bir planı tercih etmediklerini belirtmişlerdir.

Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu kullanılan materyal olarak çocuk şarkılarını seçtiklerini, bunları da okul ders kitapları veya çeşitli müzik kitapları arasından seçtiklerini, eşlik dersine yönelik kaynak bir kitabın bulunmadığını belirtmişlerdir

Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu kullanılan materyali temin ederken ilk ve ortaöğretimde kullanılabilir olmasına seviyelerinin farklı olmasına ve ezgisel, makamsal ve ritmik açıdan çeşitlilik göstermesine dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir.

#### **4.1.9. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Eşlik dersi öğretim elemanlarına göre bir okul şarkısına piyano eşliği yazmak, bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalmak ve farklı eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanmak kesinlikle ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer alır ve uygulanmakta olan eşlik derslerinde bu amaçlar doğrultusunda çalışmalara yer verilmektedir.

Bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazanmak, bir okul şarkısının türüne göre (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) armonizasyon yapmak, farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8, 9/4 vs.) uygun eşlik yazmak ve bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazmak ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer almasına rağmen öğretmenlerin bir kısmı, öğrencilerin müziksel bilgi seviyelerinin farklı olmasından dolayı bazı öğrencilerin tonal parçaların armonizasyonunda ve basit ritimli parçalara piyano eşliği yazmakta zorlandıklarından, daha detaylı çalışmamakta ve eşlik dersinin süresinin yetersiz olduğundan dolayı doğaçlama eşlik yapma çalışmalarına uygulanmakta olan eşlik derslerinde yer verememekte olduklarını belirtmişlerdir.

#### **4.1.10. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Eşlik dersi öğretim elemanlarına göre ideal bir eşlik dersinin içeriğinde; her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalı, verilen çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun olmalı, Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalı ve öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmalıdır. Öğretim elemanları eşlik dersinin içeriğini belirlerken bu kriterlere dikkat etmektedirler.

#### **4.1.11. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Eşlik dersi öğretim elemanlarına göre ideal bir eşlik dersi hem teorik hem uygulamalı olmalıdır. Teorik kısmın toplu, uygulamalı kısmın bireysel olarak işlenmesi daha uygundur. Ancak eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinden dolayı uygulanmakta olan eşlik dersi bu şekilde işlenmemektedir.

İdeal bir eşlik dersinde doğaçlama eşlik yapma çalışmaları olmalı, var olan şarkıların eşlikleri incelenip, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmeli ve öğrenci farklı piyano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir. Ancak öğretmenlerin sadece yarısı uygulanmakta olan eşlik dersinde bu çalışmalara yer verebilmektedir.

İdeal bir eşlik dersinde öğrenciler yazdıkları eşlikleri çalabilmeleridir ve piyano dışındaki çalgılar için yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır. Öğretmenlerin büyük bir bölümü bu çalışmalara derslerinde yer vermektedirler.

İdeal bir eşlik dersinde çeşitli çalgı toplulukları için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır ancak uygulanmakta olan eşlik dersinde buna yönelik çalışmalara yer verilememektedir.

#### **4.1.12. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Eşlik dersi öğretim elemanlarına göre eşlik dersinin III. Sınıf 1. dönemden itibaren yer alması uygundur ancak en az 2 dönem olmalıdır ve öğrencilerin seviyelerine göre 4 veya 6 döneme kadar uzatılabilir. Fakat eşlik dersi çoğunlukla bölüm içerisinde seçmeli ders olarak yer almamaktadır.

**4.1.13. Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar:**

Eşlik dersi öğretim elemanlarına göre müzik teorisi, piyano, bireysel çalgı eğitimi, okul çalgıları, elektronik org, Türk Halk Müziği, müzik kültürü ve okul deneyimi I dersleri direkt olarak, okul bandosu, bireysel ses eğitimi ve güncel - popüler müzik dersleri ise dolaylı olarak eşlik dersine fayda sağlamaktadır.

Eşlik dersi öğretim elemanları, Türk Sanat Müziği ve müzik tarihi derslerinin eşlik dersi ile bir bağlantısı olup olmadığı konusunda ortak bir yargıya varamamışlardır.

Eşlik dersi; piyano, eğitim müziği besteleme, bireysel çalgı eğitimi ve okul deneyimi II derslerine direkt olarak, oyun – müzik - dans dersine ise dolaylı olarak fayda sağlamaktadır.

Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin eşlik dersi alabilmeleri için gerekli olan donanıma sahip olmadan eşlik dersine girdiklerini, bunun; öğrencinin, eşlik dersi için gerekli altyapıyı sağlayacak olan piyano ve müzik teorisi derslerinden başarısız olsa bile eşlik dersi alabilmesinden kaynaklandığını, bu durumun da dersin işleyişine olumsuz etkisi olduğunu ifade etmişlerdir.

## 4.2. Öneriler

Bu bölümde sunulacak olan önerilerin bir kısmı yeri geldikçe sonuç ve tartışma bölümünde belirtilmiş olmasına rağmen bir kez daha maddeler halinde gündeme getirilecektir.

### 4.2.1. Eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler ile ilgili öneriler:

- a) Öğrenci, eşlikle ilgili bireysel çalışmalar yapması için 1. sınıftan itibaren yönlendirilmelidir. Öğrencilere, eşlik dersinin amaçları açıklanarak önemi ve gerekliliği 1. sınıftan itibaren anlatılmalıdır. Bunun için Okul deneyimi I dersindeki gözlemlerden de faydalanılabilir.
- b) Birbirinin devamı niteliğini taşıyan derslerde, bir öncekinden başarısız olunan dersin devamının alınabiliyor olması engellenmelidir. Eşlik dersi, öncelikli olarak piyano ve müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinin devamı niteliğinde olup, bu kapsamda değerlendirilmelidir.
- c) Eşlik dersi için, dersin amaç, içerik, yöntem ve değerlendirilmesini belirten yazılı bir dönemlik / yıllık plan hazırlanmalıdır.
- d) Eşlik dersi için, her hedefe uygun, incelemek, çalışılmak ve doğaçlama olarak çalınmak üzere, farklı seviyelerde, kolaydan zora doğru sıralanmış, aynı zamanda öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturacak şekilde seçilmiş ders materyallerini (okul şarkıları, lied, arie antiche, solo çalgı ve piyano için küçük parçalar, sonatlar vs.) içeren bir kaynak oluşturulmalıdır.

### 4.2.2. Eşlik dersinin amaçları ile ilgili öneriler:

- a) Öğrencilere meslek hayatlarında eşlik dersine ne kadar ihtiyaç ve gereksinim duyacakları, bu dersin önemi ve gerekliliği 1.sınıfın başından itibaren ve okul deneyimi I dersi içerisinde örneklerle desteklendirilerek kavratılmalı, öğrenciler, eşlik dersini alıncaya kadar olan iki yıllık öğrenim süresi içerisinde eşlik ile ilgili çalışmalar yapmaya özendirilmelidir.

- b) Eşlik dersi içerisinde, dersin tanımlarında da yer alan ve ilgili öğretim elemanlarının da ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer alması gerektiğini belirttiği, ancak öğrencilerin kendilerini tam olarak yeterli hissetmedikleri; doğaçlama eşlik yapma, piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazma ve piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabilme çalışmalarına daha fazla yer verilmesi gerekmektedir.
- c) Adapte (ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan) ve öykünme (batı müziğinin majör-minör dizileri ve ölçüleri içinde; kaynağını batılı toplumların müzikleri ve estetik anlayışından alan, Türk besteciler tarafından yapılmış olan) şarkılar dışında Türk okul şarkıları (Türk bestecilerin yarattığı, kaynağını Türk Halk Müziği'nden alan) türündeki örneklerle daha fazla yer vererek farklı armonik ve ritmik yapılarıdaki şarkılara eşlik yapabilme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

#### **4.2.3. Eşlik dersinin içeriği ile ilgili öneriler:**

- a) Eşlik dersinin içeriğinde; her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalı; verilen çalışmalar, öğrencilerin seviyelerine uygun ancak sürekli seviyeyi yükseltecek şekilde seçilmiş, Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalı ve öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmalıdır.

#### **4.2.4. Eşlik dersinin işleyişi ile ilgili öneriler:**

- a) Eşlik dersi hem teorik hem uygulamalı olmalıdır. Teorik kısmı toplu, uygulamalı kısmı bireysel olarak işlenmelidir.
- b) Eşlik dersinde doğaçlama eşlik yapma çalışmaları olmalı, bireysel olarak işlenen uygulamalı kısımda bu çalışmalara öncelikli olarak yer verilmelidir.
- c) Var olan şarkıların eşlikleri incelenip, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmelidir.

- d) Öğrenci, farklı piyano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir. Bunun için; yazdığı eşliği mutlaka çalabilmeli ve aynı çalışma üzerinde kendi piyano seviyesinin üstünde ve altında da eşlik yazması istenmelidir.
- e) Öğrenci, piyano dışındaki çalgılar ve okulda oluşturulabilecek okul çalgı toplulukları için de eşlik yazabilmelidir. Bunun için, piyano dışındaki çalgılar ve çeşitli çalgı toplulukları için yazılmış eşlikler incelenmeli, daha önce alınmış olan okul çalgıları dersindeki bilgiler ile birleştirilerek ve 4. sınıf 2. dönemde alınacak olan eğitim müziği besteciliği dersinde ilerletilmek üzere, öğrenciye okul şarkılarına, okul çalgıları ile oluşturulabilecek çalgı toplulukları için eşlik yazma çalışmaları verilmelidir. Bunun için, öğrencinin kendisinin yazmış olduğu, bir okul şarkısının piyano eşliğini, bir çalgı topluluğu için düşünmesi istenebilir. Ayrıca öğrencinin yaptığı bu çalışmaların okul çalgıları derslerinde seslendirilmesi hem eşlik dersi öğrencilerini hem de ileride bu dersi alacak olan ve seslendiren okul çalgıları dersi öğrencilerini motive edecek ve armoni-okul çalgıları-piyano-eşlik dersleri arasındaki bağı kuvvetlendirerek öğrencinin bu dersleri bir bütün olarak görmesini sağlayacaktır.

#### **4.2.5. Eşlik dersinin programdaki yeri ve süresi ile ilgili öneriler:**

- a) Eşlik dersinin III. Sınıf 1. dönemde başlaması uygundur.
- b) Eşlik dersi, haftada 1 saat toplu, 1 saat bireysel olmak suretiyle en az 2 dönem olmalıdır.
- c) Dersin teorik kısmı toplu, uygulamalı kısmı bireysel olarak işlenmelidir. Toplu işlenen teorik kısım armoni öğretmenleri tarafından, uygulamalı kısım piyano öğretmenleri tarafından verilerek, ders öğretmenler arasında da paylaşılabilir.
- d) Eşlik dersi kesinlikle seçmeli dersler arasında yer almalı, öğrenci istediği takdirde veya öğretmenlerinin yönlendirmesi doğrultusunda III. Sınıf öncesinde veya sonrasında da eşlik dersi alabilmelidir.

#### 4.2.6. Eşlik dersinin diğer derslerle bağlantısı ile ilgili öneriler:

- a) Öncelikle, müzik eğitimi lisans programında yer alan tüm derslerin birbiri ile bağlantılı olduğu hatırlanarak dersler arasındaki bağlantılar gözden geçirilmelidir.
- b) Öğrencilere, okul deneyimi I dersi esnasında müzik dersinin eşlik yapılarak işlenmesinin farkı örneklerle vurgulanarak, öğrencilerin 1. sınıftan itibaren eşlik dersinin önemi ve gerekliliğini hissetmeleri sağlanmalıdır.
- c) Pişano ve müzik teorisi ve işitme eğitimi (MTİE) dersleri, eşlik dersinin altyapısını oluşturan dersler olması sebebiyle eşlik dersi ile direkt olarak ilgilidir. Bu nedenle eşlik dersi alacak olan öğrencilerde o döneme kadarki pişano ve MTİE derslerinden başarılı olmuş olmak şartı aranmalıdır.
- d) Müzik öğretmenliğı programının temelini oluşturan ve asıl hedefinin pişanonun okul müzik eğitiminde kullanılması olan pişano derslerinin, okul müzik eğitiminde öncelikli olarak bir eşlik çalgısı şeklinde kullanılacağı öğrenciye ilk dersten itibaren vurgulanmalıdır. Dolayısıyla eşlik dersinin de temelini oluşturacak olan pişano dersinde öğrenci pişanoyu 1. sınıftan itibaren bir eşlik çalgısı olarak kullanmaya alışmalıdır. Bunun için, çok basit seviyelerden başlanarak, öğrencinin pişano seviyesine uygun eşlikler çalmaya alışmasına pişano dersinden başlanarak yer verilmelidir. Gerekli materyal, eşlik dersi almakta olan öğrencilerden farklı pişano seviyelerine uygun eşlikler yazmaları istenerek temin edilebilir. Böylece hem eşlik dersinin içerisinde yer alan “öğrenci farklı pişano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir” önermesi doğrultusunda çalışılmış olunur, hem okul şarkı dağarcığı her seviyede pişano çalabilen müzik öğretmenleri için eşliklenmiş olur, hem de öğrencilerin yaptığı ödevlerin seslendiriliyor olması öğrencinin motivasyonunu ve sorumluluğunu artırarak derse ilgi düzeyini de olumlu yönde etkileyecektir. Ayrıca öğrencinin pişano dersine yaklaşımını ve ileride alacağı eşlik dersi ile bağımlı şimdiden kavrayarak çalışmalarını şekillendirmesine yardımcı olacaktır.

- e) Piyanoda eşlik yapabilmenin en önemli unsurlarından biri olan deşifre çalma becerisinin geliştirilmesi için, piyano ve diğer bireysel çalgı derslerinde öğrenciye deşifre çalma çalışmaları yaptırılmalı ve yıl sonu sınavlarında öğrencinin deşifre çalma becerisini ölçecek sorulara yer verilmelidir. Bu çalışmalar eşlik dersinde yer alan uygulama çalışmalarının temelini oluşturmalı ve eşlik dersinde bu çalışmalar daha ileri seviyelere götürülmelidir.
- f) Eşlik dersi ile direkt olarak bağlantısı olduğu düşünülen toplu ses eğitimi (koro) derslerinde; söylenen esas ezginin karşılığında ses partilerine, armonik yazılardaki dikey uyumluluğun nasıl sağlandığına ve armoniyi oluşturan seslerin yatay (ezgisel) hareketlerine, polifonik yazılardaki esas ezgilerin ardından gelen eşlik partilerinin yatay hareketliliklerinin oluşturduğu çok sesliliğin yanı sıra oluşturdukları dikey çoksesliliğe, ses aralıklarının yazımına ve tınısına, koral yazı tekniğine, asıl ezginin koro yazısı içerisinde nasıl çok seslendirilip eşlik oluşturduğuna dikkat çekilerek; eşlik dersinde de kullanılan bu yöntemlerin teorik olarak incelenmesi, uygulamasının yapılarak işitsel olarak da hayata geçirilmesinden ötürü, kavramayı ve öğrenmeyi kolaylaştırması sağlanabilir. Bunun için, bağlantılı olarak eşlik ve armoni derslerinde, öğrenci toplu ses eğitiminde söylenen parçaları analiz etmeye yönlendirilmelidir. Bunun yanı sıra toplu ses eğitimi derslerinde eşlikle söylenen her parça öğrenci için birer materyal oluşturduğundan, öğrencinin zaten kulağında var olan bu eşlikleri de incelemesi eşlik dersi açısından faydalıdır.
- Ayrıca eşlik dersinde öğrencinin asıl ezgi dışındaki armonik ve ritmsel yapıdaki detaylara dikkat etmesi, toplu ses eğitimi derslerinde öğrenciden beklenen diğer ses partilerini de dinleyerek kendi partisini söyleme alışkanlığını kazanmasını destekler (Egüz, 1991, s.3).
- g) Müzik eğitimcisi yetiştiren eğitim kurumlarında amaç geleceğin sanatçısını yetiştirmek değildir. Bu nedenle eğitim öğretim programları, yöntemleri, sanatsal içerik ve düzey yönleriyle konservatuvarlardan farklıdır ancak özde aynı olan amaçlar da vardır; birlikte müzik yapmak gibi (Kutluk, 1996, s.8).

Kutluk (1996)'a göre müzik eğitimleri bölümlerinde öğrenciler çalıştıkları eserleri piyano eşliği ile birlikte alıp söylediklerinde şunları kazanırlar:

- 1) Bir keman sonatını, bir lied ya da arie anthiche'i, eşliği ile birlikte, gerçek anlam ve müzikal değerleriyle tanımak,
- 2) Hız, nüans, doğru giriş vb. konularında kendini yetiştirmek,
- 3) Yalnız başına alıp söylerken yaptığı hataları fark edip düzeltmek, böylece iz bırakıcı öğrenmeler sağlamak,
- 4) Müziksel işitme hassasiyetini arttırmak,
- 5) Kendine güven duygusunu arttırmak, vb.

Öğrencinin eşlik dersi sebebiyle herhangi bir çalgıya veya sese piyano ile eşlik etmesi, o güne kadar bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı eğitimi dersleri dolayısıyla deneyimlediği piyano eşliği ile müzik yapma olgusuna, piyanist açısından da yaklaşabilme özelliğini kazanmasından ötürü farklı bir bakış açısı getirecektir. Bu davranış, öğrencinin söylerken veya çalarken piyano eşliğini daha dikkatli ve önemseyerek dinlemesine yol açarken, hem birlikte müzik yapma özelliğini geliştirecek hem de öğrencinin müzikal ve teknik gelişimini olumlu yönde etkileyecektir. Bunun daha etkili olabilmesi için öğrenciye bu faydalar anlatılarak ve eşliğin kulağına yer etmiş olmasından ötürü incelerken çok fazla zorlanmayacağı hatırlatılarak ğrenci, eşlikleri incelemeye özendirilmelidir. Dolayısıyla ğrenci, bireysel ses eğitimi ve bireysel çalma derslerinde çalıştığı eşlikli parçalarının piyano eşliklerini, kullanılan eşlik teknikleri, stilleri ve armonik yapıları açısından incelenmeye yönlendirilmelidir. Böylece eşlik dersi ile bireysel söyleme ve bireysel çalma dersleri arasındaki bağ kurulmuş olup, dersler birilerini desteklemiş olacaktır.

- h)** Eşlik dersinin tanımı içerisinde de yer alan ve ilgili ğretim elemanlarının da ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer alması gerektiğini belirttiği "bir okul şarkısına piyano dışındaki algılar için eşlik yazmak" amacı doğrultusunda hedeflenen çalgı grupları öncelikle okul algıları olmalıdır. Dolayısıyla, daha önceki 3 dönem süresince alınan okul algıları ve okul bandosu derslerindeki çalgı bilgileri kullanılarak, ileride alınacak olan eğitim müziği besteciliği dersinde daha detaylı olarak işlenecek olan, tek sesli okul müziklerini çok seslendirme kurgusunun temeli, piyano eşliğinden yola çıkılarak

oluşturulacağından, eşlik dersi ile sağlanmalıdır. Bunun için öğrenciye, hazır bir eşlikli parçayı veya piyano eşliğini kendisinin yaptığı bir parçayı, okul çalgı grupları için tekrar kurgulaması istenebilir. Ayrıca okul çalgıları dersleri işlenirken amaç sadece çalgıyı kullanmayı öğretmek değil, çalgıların tüm özellikleri ile birlikte öğrenciye çalgıların toplu olarak ve farklı kombinasyonlarla birlikte kullanıldığında ortaya çıkan renk farklılıklarını uygulatarak göstermek, duyurmak, bu bilgi ve deneyimlerin daha sonra alınacak olan eşlik ve eğitim müziği besteciliği derslerinde kullanmak üzere temel oluşturacağını vurgulayarak öğrenciyi bu yönde de düşünmeye sevk etmek olmalıdır. Böylece 1. sınıftan itibaren alınmaya başlanan okul çalgıları dersi ile 3. sınıfta alınacak olan eşlik dersinin ve 4. sınıfta alınacak olan eğitim müziği besteciliği dersinin bağı kurulmuş olup bu derslerin içeriği ve önemi hakkında öğrenci 1. sınıftan itibaren bilinçlenmeye başlamış olacaktır.

- i) Öğretim elemanlarının da ifade ettiği gibi, eşlik dersi ile direkt bağlantısı olduğu halde öğrencilerin bu bağı kurmakta zorlandıkları bir diğer ders elektronik org dersidir. Çalgı kendi içinde, müziğin türüne, çeşidine, stiline, karakterine, ritmine, temposuna ve istenen armoniye göre eşlik yapabilecek donanıma sahiptir. Ders tanımları doğrultusunda güncel - popüler müzik dersinin de içinde barındırdığı; Türkiye ve dünyada güncel – popüler müzik akımları, türleri ve özellikleri, çeşitli örnekler ve okul müziğinde kullanılabilirliği konularından, Türkiye ve dünyada güncel – popüler müzik türleri, özellikleri, dönem ve stillerine ilişkin eşlik örneklerini içinde bulunduran bu çalgı, bu eşlikleri pratik bir şekilde inceleyebilmek ve okul şarkılarına da farklı tarzdaki müzik türleri ve stillerinde eşlik edebilmek için en pratik araçtır. Dolayısıyla elektronik org dersinde çalgının teknik özelliklerinin yanında, içinde barındırdığı hazır ritmlerin ve müzik türlerinin kaynağından bahsedilerek doğru şekilde kullanılması, bir yandan bir sonraki dönem alınacak olan güncel - popüler müzik dersine hazırlayıcı bir nitelik kazandırırken, öte yandan bu ritm kalıplarındaki hazır eşliklere dikkat çekilmesi ve bu kalıpların eşlik dersinde kullanılabilmesinin hatırlatılması, eşlik dersinin amaçları içerisinde yer alan farklı ritmik karakterlere uygun eşlik yapabilme hedefinin de altyapısını oluşturacaktır. Eşlik dersinde de; güncel - popüler müzik dersinde edinilen bilgilerle birlikte, elektronik org eğitimi dersinde uygulaması yapılmış olan,

Türkiye ve dünya müziğindeki farklı müzik tür ve ritm kalıplarının elektronik org üzerindeki eşlik stilleri hatırlatılarak, öğrenciden bu stilleri piyanoya uyarlaması istenebilir. Böylece, eşlik dersi ile aynı dönem içerisinde alınan ve ders tanımlarında "...müzik türlerini tanıma,...öğrencilerin müzik türlerine karşı duyarlı olmalarını sağlamak, bir iletişim aracı olarak çeşitli müzik türlerini takdir etmek" şeklinde ifade edilen müzik kültürü dersini de almış olan bir müzik öğretmeni, bir okul şarkısına, gerektiğinde güncel müzik türleri veya Türk ve dünya müziklerinin karakteristik özelliklerini belli edecek bir çok farklı şekilde piyano ile eşlik ederek, öğrencinin ilgisini çekebilecektir. Ayrıca bu müzik türlerinin ve ritm kalıplarının biliniyor ve uygulanabiliyor olması, dünya müziklerinin çoğunun kökeninin dansa ve dans müziğine dayanıyor olmasından ötürü; ders tanımlarında "müziksel yaratıcılığın ve Türk okul müziği doğasının geliştirilmesi ve diğer dünya ülkelerindeki dans örneklerinin incelenmesi, araştırılması ve geliştirilmesi konularındaki çalışmaları kapsar" şeklinde karşılık bulan oyun - dans ve müzik dersine de büyük katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla elektronik org eğitimi, güncel - popüler müzik, müzik kültürü, eşlik ve oyun-dans ve müzik dersleri arasındaki bağ ilgili öğretim elemanlarınca kurulmalı ve bu dersler yukarıda bahsedilen konulara dikkat çekilerek işlenmelidir.

- j) Elektronik org eğitimi dersinde, eşlik dersine göre daha az seviyede piyano çalma bilgi ve becerisine ihtiyaç duyulduğundan ve çalgı, yapısı itibariyle eşlik için gerekli olan birçok unsuru (tek elde blok akorlarla hem armoniyi hem de çeşitli eşlik figürlerini duyurup diğer elle aynı anda ezgiyi çalabilme, eşlik tekniklerini ritme ve tempoya göre otomatik olarak ayarlayabilme, ritm kalıpları, temponun duyurulması ve kontrolü vs.) hazır olarak içinde bulundurduğundan dolayı, özellikle eşlik partisi veya armonik şifreleri olmayan bir parçanın sadece notasına bakarak armonik fonksiyonlarını doğru ve hızlı bir şekilde hissedip, çalabilme becerisini geliştirmeye önem ve ağırlık verilmelidir.

Beceri öğretiminde kalıcılığı sağlayan en önemli faktör ilk öğrenmelerin sağlamlığıdır. Kalıcılığın en önemli göstergesi ilk öğrenmenin öğrenilmişlik derecesidir. Beceri başlangıçta ne kadar iyi öğrenilmişse o kadar dayanıklı ve kalıcı olmaktadır. Bu nedenle yeni becerilerin öğretiminde becerinin çok doğru öğrenilmesi ve otomatik hale getirilmesi gerekmektedir (Aktaran: Ekinci, 2004, s.54).

“Çok iyi öğrenilmiş bilgi ve becerilerin hiç düşünülmeden mekaniksel olarak yapılması gerekmektedir. Böylesine çok iyi öğrenilmiş davranışlara *alışkanlık* denir. Davranışlar alışkanlık haline getirilebileceği gibi, duyuş ve düşünüş tarzında da alışkanlık olur. Buna *tutum* denilir.” (Aktaran: Ekinci, 2004, s.51)

Öğrenciye, eşliksiz bir okul şarkısının armonik fonksiyonlarını doğru ve hızlı bir şekilde klavye üzerinde tayin edebilme psikomotor becerisi elektronik org dersinde kazandırılmalı, eşlik dersinde ise bu becerinin, eşlik tekniklerini gerekli ve uygun bir şekilde kullanarak piyano üzerinde doğaçlama eşlik yapabilme becerisine dönüştürülmesi üzerinde çalışılmalıdır. Böylece doğaçlama eşlik yapmanın en temel unsuru olan, doğru fonksiyonların tayin edilmesi konusu, armoni dersinde teorik olarak edinilen bilgilerin elektronik org eğitimi dersinde klavye üzerinde pratiğe dökülerek eşlik dersi öncesinde psikomotor beceriye dönüşmesi sayesinde hızla geçilecek ve doğaçlama eşlik yapabilme çalışmalarına zaman ve hız kazandıracak, dolayısıyla elektronik org dersi, eşlik dersinin daha verimli olarak işlenmesine yardımcı olmuş olacaktır. Bu şekilde işlenen bir elektronik org dersi, eşlik dersinin altyapısını oluşturan dersler niteliğinde değerlendirilerek, eşlik dersi almadan önce başarılı olunması gereken şartlı dersler arasında yer alabilir.

- k) Okul deneyimi II dersinde tüm öğrencilere eşlik dersinde edindiği bilgi ve beceriler doğrultusunda bir okul şarkısına sınıf ortamında eşlik etme deneyimi yaşatılmalıdır.
- l) Öğrenciler, Türk okul şarkısı türündeki, kaynağını Türk Halk Müziği'nden alan şarkılara eşlik edebilmek için Türk Halk Müziği dersinde edindikleri bilgilerden faydalanacaklarından, aynı dönem içerisinde alınan bu iki ders arasındaki bağ ilgili öğretim elemanları tarafından kurularak öğrenciye hissettirilmeli ve derslerin birbirini desteklemesi sağlanmalıdır.
- m) Benzer şekilde tüm derslerin birbirleri arasındaki bağlantılar kurularak, öğrencinin 4 yıllık müzik öğretmenliği lisans programına 1. sınıftan itibaren bir bütün olarak bakması sağlanmalı ve her ders içerisinde zaman zaman bu bağlantılar hatırlatılarak öğrenci, çalışmalarını tek tek derslere veya dersleri geçmeğe yönelik değil, müzik öğretmenliği mesleği için gerekli donanımı edinmeye yönelik programlamaya yönlendirilmelidir.

## KAYNAKLAR

- Aktüze, İrkin: “Müziği Anlamak, Ansiklopedik Müzik Sözlüğü”, Pan Yayıncılık, İstanbul 2003.
- Atalay, Engin: “Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müziğe İlişkin Tutumlarının Ölçülmesi”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1998.
- Bıyıklıoğlu, Oya: “Piyanonun Bir Eşlik Çalgısı Olarak Müzik Eğitimi ile Piyano Eğitiminde Kullanımına İlişkin Bir Metot Antoloji Çalışması”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1997.
- Bilgin, Selçuk: “İlköğretim Okullarının 2. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Çıkışlı Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi” *Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1998.
- Çizili, İpek: “Müzik Öğretmenliği Programları Mezunlarının Piyano Derslerinde Öğrendikleri Davranışları Öğretmenlikte Kullanmaları”, *Yüksek Lisans Tezi*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa 2000.
- Demirel, Özcan: “Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme”, Kardeş Kitap ve Yayınevi, Ankara
- Deniz, Jale: “Piyano Eğitim Programının Müzik Eğitimi Öğretmenliği Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, yıl:2000, Sayı:12.
- Dicle, Hilal: “Eşlik Sanatının Başlangıçtan Bugüne Kadar Gelişimi ve Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Önemi”, Filarmoni, sayı:129, Ankara 1994.
- Dicle, Hilal: “Piyano Performans Testi”, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı: 7, İstanbul 1995.

Egüz, Saip: “Toplu Ses Eğitimi I (Temel Konular)”, Ayyıldız Matbaası A.Ş., Ankara 1991.

Ekinci, Hatice: “Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Piyano Derslerinde Karşılaşılan Teknik Alıştırmalar Sorunu: Hedefe Uygun Teknik Alıştırma Örnekleri”, *Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2004.

Ercan, Nevhiz: “Bireysel Piyano Eğitiminde İlk Derslerin Önemi Ve Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:19, Sayı: 2, Ankara 1999.

Erden, Minüre: “Eğitimde Program Değerlendirme”, Anı Yayıncılık, Ankara 1998.

Ergin, D.Y: “Örneklemin Temsil Ediciliği”, *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 4, İstanbul 1992.

Ertürk, Selahattin: “Eğitimde Program Geliştirme”, Yelkentepe Yayınları, Ankara 1986.

Gazimihal, Mahmut R.: “Türkiye Avrupa Musiki Münasebetleri”, Numune matbaası, İstanbul 1939.

Gülhan, Necati: “Orta Dereceli Okullarda Müzik Eğitiminde Piyanonun Bir Eşlik Çalgısı Olarak Kullanılabilirliği”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1990.

Kamacıoğlu, Filiz; Özbek, Özcan: “Müzik Eğitimi Bölümü Lisans Programındaki Armoni ve Piyano Eşliği Derslerine Yönelik Konferans”, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi*, İstanbul 1994.

Kaptan, Saim: “Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri”, Rehber Yayınevi, Ankara 1995.

Karasar, Niyazi: “Araştırmalarda Rapor Hazırlama”, altıncı basım, Ankara 1994.

- Karasar, Niyazi: “Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler”, beşinci basım, 3a araştırma Eğitim danışmanlık Ltd, Ankara 1994.
- Kutluk, Özer: “Okul Şarkılarına Piyano İle Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Çalışma”, *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya 1996.
- Öztürk, Gökhan: “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları”, *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2001.
- Say, Ahmet: “Müzik Öğretimi”, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1996.
- Sönmezöz, Feyza: “Çağdaş Türk Bestecilerinin Eserlerinin Eğitim Amaçlı Olarak Kullanılabilirliği”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1998.
- Sun, Muammer: “Eğitsel Müzik Öğretimi”, Müzik Öğretimi; Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1996.
- Süalp, Burçak Gül: “İlköğretim Okulları Üçüncü Devre Müzik Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2002.
- Tatar, Jale: “Lisans 1. sınıf 1. Dönem Piyano Eğitimi İçin Program Geliştirme Denemesi”, Yayınlanmamış Seminer Metni, Marmara Üniversitesi İstanbul 1993.
- Tunalıoğlu, Şafak: “İlköğretim İkinci Kademe Okullarında Yapılan Müzik Eğitiminin, Öğrenciye Müziksel Biliş, Tutum Ve Müzik Yaşantısının Oluşumu Yönünden Etkisi”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1999.

Uçan, Ali: “İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi”, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1996.

Varış, Fatma: “Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler”, Alkım Kitapçılık Yayıncılık, 6. Basım, Ankara 1996.

Yök: “Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders Tanımları”, 1998.

## **EKLER**

## (Öğretmene Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu)

Müzik Öğretmenliği Lisans Programında yer alan “Eşlik (Korrepetisyon)” Dersinin Öğrenci ve Öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi:

Amaçlar :

1. Öğrencilerin ve uzmanların dersin amaçları, içeriği, işleyişi, programdaki yeri ve süresi, diğer derslerle bağlantısı ile ilgili görüşleri nelerdir?
  - a. Dersi veren öğretmene göre dersin işleyişi, programdaki yeri ve süresi, diğer derslerle bağlantısı uygun mudur, değil ise nasıl olmalıdır?

## I. KİŞİSEL BİLGİLER

1. Görev yapmakta olduğunuz kurum veya kurumlar :.....
2. Akademik unvanınız :
 

( ) Prof. ( ) Doç. ( ) Yrd. Doç. ( ) Öğrt. Görevlisi ( ) Arşt. Görevlisi ( ) Diğer
3. Lisans ve lisansüstü eğitimlerinizi tamamladığınız kurumları yazar mısınız ?
 

Lisans :.....

Yüksek Lisans :.....

Doktora/ Sanatta Yeterlik : .....
4. Öğretmenlik tecrübeniz ? ( ) 0-5 yıl ( ) 5-15 yıl ( ) 15 yıl ve üstü
5. Kaç yıldır eşlik dersi veriyorsunuz ? .....
6. Daha önce ilk-ortaöğretim düzeyinde müzik öğretmenliği yaptınız mı?
 

( ) Evet ( ) Hayır
7. Sizce eşlik dersi müzik öğretmenliği programında gereklilik ve önem açısından nasıl bir paya sahip? .....
8. Öğrenciler eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin farkındalar mı?
 

( ) Evet ( ) Hayır ( ) Kısmen
9. Öğrencilerin eşlik dersine yaklaşımları (ilgi – önemseme düzeyleri) nasıl?
 

( ) İyi ( ) Orta ( ) Kötü
10. Sizce eşlik dersi almadan önce öğrencinin hangi derslerle ilgili donanımlara sahip olması gereklidir?
 

.....
11. Okulda başarısız olunan bir dersin devamı alınabiliyor mu? (Örn: Piyano I bşrsz, Piyano III bşrlı vb.) Bu durumun eşlik dersine etkisi var mıdır?
 

.....

12. Geçmiş senelerde (Sizden önce bu dersi veren kimse/kimseler olmuş ise) bu dersin içeriği ve işleyişinin nasıl olduğunu araştırdınız mı, bununla ilgili yazılı bir kaynak (dönemlik/yıllık plan, hedefler, kullanılan araçlar, örnek parçalar vs.) bulabildiniz mi? ( ) Evet ( ) Hayır
13. Eşlik dersi için dönemlik/yıllık yazılı bir çalışma programınız/planınız var mı? (Hedef davranışlar, beklenen davranış değişiklikleri vs.) ( ) Evet ( ) Hayır
14. Kullandığınız materyali (okul şarkısı, çocuk şarkıları vs. ise) nereden temin ediyorsunuz?.....
15. Kullandığınız materyali temin ederken nelere dikkat ediyorsunuz?  
.....

II. Eşlik dersinin, amaç, içerik, işleyiş, diğer dersler ile bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili düşüncelere yönelik anket;

A : İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır.

B : Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir.

N (Neden): A ve B arasında uyumsuzluk var ise nedenini kısaca açıklayınız.

	<b>Eşlik dersinin amaçları içerisinde;</b> (hangilerine ağırlık verilmekte, öğrenciler hangilerinde daha zorluk çekmektedirler, neden?)	A (+,-)	B (+,-)
1	Bir okul şarkısına piyano eşliği yazmak		
2	Bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalmak		
3	Bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazanmak		
4	Bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazmak		
5	Bir okul şarkısının türüne göre (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) armonizasyon yapmak		
6	Farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8, 9/4 vs.) uygun eşlik yazmak		
7	Farklı eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanmak yer alır.		
	<b>Eşlik dersinin içeriğinde;</b>		
8	Her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalıdır		
9	Verilen çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun olmalıdır		
10	Verilen çalışmalar Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalıdır		
11	Verilen çalışmalar öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmaktadır		
	<b>Eşlik dersi işleyiş yönünden;</b>		
12	Bireysel olarak işlenmelidir		
13	Toplu olarak işlenmelidir		
14	Hem teorik hem uygulamalı olmalıdır		
15	Doğaçlama eşlik yapma çalışmaları olmalıdır		
16	Var olan şarkıların eşlikleri incelenip, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmelidir		

		A (+,-)	B (+,-)
17	Öğrenci farklı piyano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir		
18	Öğrenci yazdığı eşliği çalabilmelidir		
19	Piyano dışındaki çalgılar için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır		
20	Çeşitli çalgı toplulukları için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır		
	<b>Eşlik dersinin diğer derslerle bağlantısı düşünüldüğünde;</b>		
21	Öğrenciler eşlik dersi için gerekli donanımına sahiptirler		

\*Eşlik dersinde, öğrencilerin aşağıdaki derslerde kazandıkları bilgi ve becerilerden direkt olarak faydalandığını düşünüyorsanız “DİREKT”, dolaylı olarak faydalandığını düşünüyorsanız “DOLAYLI”, faydalanılmadığını düşünüyorsanız “-“ kutusunu işaretleyiniz.

22	<u>Eşlik dersi aşağıdaki derslerden faydalanmaktadır</u>	Direkt	Dolaylı	-
	Müzik teorisi			
	Piyano			
	Okul çalgıları			
	Okul bandosu			
	Elektronik Org			
	Bireysel Çalma			
	Bireysel Söyleme			
	Türk Halk Müziği			
	Türk Sanat Müziği			
	Güncel - Popüler Müzik			
	Müzik Kültürü			
	Müzik Tarihi			
	Okul Deneyimi I			

\*\*Aşağıdaki derslerde, eşlik dersinde kazanılan bilgi ve becerilerden direkt olarak faydalanılacağını düşünüyorsanız “DİREKT”, dolaylı olarak faydalanılacağını düşünüyorsanız “DOLAYLI”, faydalanılmayacağını düşünüyorsanız “-“ kutusunu işaretleyiniz.

23	<u>Eşlik dersi aşağıdaki derslere fayda sağlamaktadır</u>	Direkt	Dolaylı	-
	Eğitim Müziği besteleme			
	Oyun – dans – müzik			
	Piyano			
	Bireysel Çalgı Eğitimi			
	Okul Deneyimi II			

### Eşlik dersinin yeri ve süresi incelendiğinde;

24 Eşlik dersinin toplam kaç dönem olması gereklidir/yeterlidir?.....

25 Eşlik dersi, 8 dönemlik lisans programında nerede yer almalıdır?.....

26 Eşlik dersi bölümünüzde uygulanan programda seçmeli olarak yer alıyor mu?

( ) Evet ..... dönem ( ) Hayır

## Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin “Eşlik” Dersini Değerlendirmelerine Yönelik Anket

**Yönerge:** Bu araştırma, almış olduğunuz “Eşlik” dersinin öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Vereceğiniz cevapların samimi olması, dersin aksayan ve eksik kalan yönlerinin belirlenmesi ve ilgili program geliştirme çalışmalarında kullanılmak üzere veri oluşturması açısından önem taşımaktadır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Ortaç Aydınoglu

### I. KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz:     E                       K
2. Mezun olduğunuz Lise türü:
 

<input type="checkbox"/> Genel Lise	<input type="checkbox"/> Genel Lise+Yarı Zamanlı Konservatuvar
<input type="checkbox"/> Müzik Lisesi	<input type="checkbox"/> Tam Zamanlı Konservatuvar
3. Sınıfınız:         3                       4                       4 +
4. Mezun olduktan sonra müzik öğretmenliği yapmak istiyor musunuz?
 

<input type="checkbox"/> Evet	<input type="checkbox"/> Hayır	<input type="checkbox"/> Karasızım
-------------------------------	--------------------------------	------------------------------------
5. Eşlik dersine girdiğiniz dönem aşağıdaki derslerden borçlu olduğunuz var mıydı?
 

Piyano ;	<input type="checkbox"/> I	<input type="checkbox"/> II	<input type="checkbox"/> III	<input type="checkbox"/> IV
Müzik teorisi ;	<input type="checkbox"/> I	<input type="checkbox"/> II	<input type="checkbox"/> III	
6. Eşlik dersine girdiğiniz dönem piyano seviyeniz nasıldı? (Aşağıda 1’den 8’e kadar bir derecelendirme ölçeği yer almaktadır. Seviyenize uygun olanı yuvarlak içine alınız.)
 

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---
7. Daha önce eşlikle ilgili bir çalışma yaptınız mı? ( Cevabınız “evet” ise aşağıdakilerden hangisi veya hangilerini yaptığınızı da belirtiniz.)
 

<input type="checkbox"/> Evet	<input type="checkbox"/> Hayır
<input type="checkbox"/> Yazılı eşlik çaldım	<input type="checkbox"/> Eşlik yazdım <input type="checkbox"/> Doğaçlama eşlik yaptım
8. Eşlik dersini almadan önce dersin amacını biliyor muydunuz?
 

<input type="checkbox"/> Evet	<input type="checkbox"/> Hayır
-------------------------------	--------------------------------

## II. EŞLİK DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELER

Bu bölümde, eşlik dersine yönelik değerlendirmelerinizi almak üzere sorular yer almaktadır. Aşağıdaki her ifadeyi okuyup ne ölçüde katıldığınızı, karşısında yer alan dereceleme ölçeğinde ilgili sayıyı yuvarlak içine alarak belirtiniz. (35 ve 36. sorular sadece 4. sınıflara yöneliktir.)

		Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Karasızım	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Eşlik dersinin amaçlarını tam olarak bildiğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5
2	Eşlik dersinin amaçlarına yönelik öğretmenlerim tarafından yeterince bilgilendirildim.	1	2	3	4	5
3	Bir okul şarkısına piyano eşliği yazabilirim.	1	2	3	4	5
4	Bir okul şarkısına, piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazabilirim.	1	2	3	4	5
5	Bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalabilirim.	1	2	3	4	5
6	Bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilirim.	1	2	3	4	5
7	Bir okul şarkısının türüne (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) uygun armoniler yazabilirim.	1	2	3	4	5
8	Farklı ritmik karakterlere uygun (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.) eşlik yazabilirim.	1	2	3	4	5
9	Piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabiliyorum	1	2	3	4	5
10	Eşlik dersinde öğrendiklerimin, öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır.	1	2	3	4	5
11	Eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur.	1	2	3	4	5
12	Eşlik dersinde verilen çalışmalar seviyeme uygundur.	1	2	3	4	5
13	Eşlik dersinde seçilen parçalar Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir.	1	2	3	4	5
14	Eşlik dersinde seçilen parçalar ilk ve ortaöğretim öğrencilerine öğretilebilecek seviyeye uygundur.	1	2	3	4	5
15	Eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yöntemi etkilidir.	1	2	3	4	5
16	Eşlik dersinde öğretmen her öğrenciye yeterli zaman ayırmaktadır.	1	2	3	4	5

		Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Karasızım	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
17	Eşlik dersinde öğretmen teoriye ve uygulamaya yeterli zaman ayırmaktadır.	1	2	3	4	5
18	Eşlik dersinin toplu olarak işlenmesi uygundur.	1	2	3	4	5
19	Eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemde yer alması uygundur.	1	2	3	4	5
20	Eşlik dersinin bir dönem olması yeterlidir.	1	2	3	4	5
21	Eşlik dersinin haftada bir ders saati olması yeterlidir.	1	2	3	4	5
22	Eşlik dersi 3.sınıf I.dönemden sonra da seçmeli ders olarak yer almalıdır.	1	2	3	4	5
23	Eşlik dersi almadan önce; piyano ve müzik teorisi derslerinden başarılı olmuş olmak gereklidir.	1	2	3	4	5
24	Eşlik dersinde müzik teorisi dersinden yararlandım.	1	2	3	4	5
25	Eşlik dersinde piyano dersinden yararlandım.	1	2	3	4	5
26	Eşlik dersinde toplu ses eğitimi (koro) dersinden yararlandım.	1	2	3	4	5
27	Eşlik dersinde okul çalgıları dersinden yararlandım.	1	2	3	4	5
28	Eşlik dersinde okul bandosu dersinden yararlandım.	1	2	3	4	5
29	Eşlik dersinde elektronik org eğitimi dersinden yararlandım.	1	2	3	4	5
30	Okul Deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissettim.	1	2	3	4	5
31	Almış olduğum müzik teorisi dersi eşlik dersi için yeterlidir.	1	2	3	4	5
32	Almış olduğum piyano dersi eşlik dersi için yeterlidir.	1	2	3	4	5
33	Eşlik dersinin, piyano dersinde bana katkısı olmuştur.	1	2	3	4	5
34	Eşlik dersinin, bireysel çalgı eğitimi dersinde bana katkısı olmuştur.	1	2	3	4	5
35	Eşlik dersinin, oyun müzik dans dersinde bana katkısı olmuştur.	1	2	3	4	5
36	Eşlik dersinin, eğitim müziği besteleme dersinde bana katkısı olmuştur.	1	2	3	4	5
37	Eşlik dersi öğretmenin alan bilgisi yeterlidir.	1	2	3	4	5
38	Eşlik dersi öğretmenin pedagojik bilgisi yeterlidir.	1	2	3	4	5

## MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Piyano I	2	0	2		Piyano II	2	0	2
	Bireysel Çalgı Eğitimi I	1	0	1		Bireysel Çalgı Eğitimi II	1	0	1
	Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi I	4	2	5		Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi II	4	2	5
	Okul Çalgıları I	2	0	2		Okul Çalgıları II	2	0	2
	Bireysel Ses Eğitimi I	2	0	2		Bireysel Ses Eğitimi II	2	0	2
	Yabancı Dil I	3	0	3		Yabancı Dil II	3	0	3
	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2		Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
	Atatürk İlkeleri ve İnkilâp Tarihi	2	0	0		Atatürk İlkeleri ve İnkilâp Tarihi	2	0	0
	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	3		Okul Deneyimi I	1	4	3
Kredi				20	Kredi				20
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Piyano III	2	0	2		Piyano IV	2	0	2
	Bireysel Çalgı Eğitimi III	1	0	1		Bireysel Çalgı Eğitimi IV	1	0	1
	Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi III	4	2	5		Toplu Ses Eğitimi II	1	2	2
	Okul Çalgıları III	2	0	2		Müzik Tarihi	2	0	2
	Toplu Ses Eğitimi I	1	2	2		Okul Bandosu	2	0	2
	Bilgisayar	2	2	3		Elektronik Org Eğitimi	2	0	2
	Gelişim ve Öğrenme	3	0	3		Öğretimle Planlama ve Değerl.	3	2	4
Kredi				18	Kredi				18
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Piyano V	2	0	2		Piyano VI	2	0	2
	Bireysel Çalgı Eğitimi V	1	0	1		Bireysel Çalgı Eğitimi VI	1	0	1
	Koro I	1	2	2		Koro II	1	2	2
	Orkestra/Oda Müziği I	2	2	3		Orkestra/Oda Müziği II	2	2	3
	Türk Halk Müziği	2	0	2		Türk Sanat Müziği	2	0	2
	Eşlik (Korepetisyon)	1	0	1		Sınıf Yönetimi	2	2	3
	Güncel/Popüler Müzik	2	0	2		Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
	Müzik Kültürü	3	0	3		Seçmeli III	2	0	2
	Öğretim Tekn. ve Mater. Geliştirme	2	2	3					
	Seçmeli II	2	0	2					
Kredi				21	Kredi				18
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Bireysel Çalgı Eğitimi VII	1	0	1		Bireysel Çalgı Eğitimi VIII	1	0	1
	Koro III	1	2	2		Eğitim Müziği Besteleme	2	2	3
	Orkestra/Oda Müziği III	2	2	3		Koro ve Yönetimi	1	2	2
	Oyun, Dans ve Müzik	2	0	2		Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi	1	2	2
	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3		Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
	Okul Deneyimi II	1	4	3		Rehberlik	3	0	3
	Seçmeli IV	2	0	2					
Kredi				16	Kredi				16
TOPLAM KREDİ									147

T : Haftalık teorik ders saati.

U : Haftalık uygulama ders saati.

K : Dersin kredisi.

Öğretmenlik Formasyonu Dersi

## MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI DERS TANIMLARI

### Piyano I. II. III. IV. V. VI.

(2-0) 2

Piyano eğitimi ve öğretimi, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturur. Aşamal olarak , tekik alıştırma ve etüdlere , Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri , eğitim müziği örneklerini , piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar.

### Bireysel Çalgı Eğitimi I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII.

(2-0) 2

Öğrenci, beden yapısına uygun yaylı, nefesli, mızraplı-telli (uluslararası ses standartlarına uyumlu) çalgılardan birini ya da sesinin yeterliğine göre Şan dersini seçer. Bu seçim , bölüm öğretim elemanlarının ortaklaşa karar ve yardımlarıyla yapılır. Ders, aşamalı olarak teknik alıştırma ve etüdlere, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar.

### Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi I. II. III.

(4-2) 5

Bu ders, müzikte kuramsal bilgileri, işitme eğitimi ve müzik biçimlerini kapsar. Ders öğretim elemanları bu içeriğin haftalık ders saatindeki yoğunluğunu belirlerler. Ders, Türk ve Batı Müziğinde armoni-kontrpuan, müzikte stil, üslup ve tür,çeşitli yapıları ve eğitim-okul müziği örneklerini inceleme, analiz, araştırma tek ve çok ses algılama, ritmik yapıları tanıma, nota çözümleme (deşifre) okuma ve yazma, müzik üretme tekniklerini kapsar.

### Bireysel Ses Eğitimi I. II.

(2-0) 2

Bu ders, Türkçe'yi doğru kullanma, nefes teknikleri ve uygulama, sesini tanıma ve doğru-etkili kullanma, ses eğitimi tekniklerine uygun olarak halk türkülerini, okul şarkılarını, Türk ve Dünya ses müziğinden değişik eserlerin seslendirilmesini kapsar.

### Okul Çalgıları I. II. III.

(2-0) 2

Bu derste öğrenciler, piyano ve bireysel çalgılarının dışında Blok Flüt, Orff çalgıları, mandolin, Gitar gibi çalgılardan birini seçerler. Bu ders, okul çalgılarının eğitimde nasıl kullanılacağını, teknik özelliklerini, okul müziği doğasının uygulanmasını çalgı literatürü ile öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar.

### Elektronik Org Eğitimi

(2-0) 2

Bu ders, elektronik orgların türleri, ritmik yapı ve ses özellikleriyle eğitim (okul) müziğinde kullanım teknikleri, Türk ve Dünya müziğinde kullanılabilirliği ile Literatürünü, öğrenme-öğretme yöntemlerini kapsar.

### Okul Bando

(2-0) 2

Bu ders, okul bando topluluklarının hangi çalgılardan oluştuğu, organizasyonun nasıl yapıldığı, okul bando müziği örnekleri konusunu kapsar.

### Toplu Ses Eğitimi I. II.

(1-2) 2

Bu ders, nefes ve vumuşama çalışmalarını, konuşma alıştırmalarını, toplu şarkı eğitimi ilke ve yöntemlerini kapsar.

- Türk Halk Müziği** (2-0) 2  
Bu ders, Türk Halk Müziğinin özelliği, tarihsel gelişimi, kuramsal temelleri ve çalgılarının tanıtımı ile değişik örnekleri ve okul müziğinde kullanılabilirliği konularını kapsar.
- Türk Sanat Müziği** (2-0) 2  
Bu ders, Türk Sanat Müziğinin özelliği, tarihsel gelişimi, kuramsal temelleri ve çalgılarının tanıtımı ile değişik örnekleri ve okul müziğindeki yeri konularını kapsar.
- Güncel/Popüler Müzik** (2-0) 2  
Türkiye ve dünyada güncel / popüler müzik akımları, türleri ve özellikleri, çeşitli örnekler, okul müziğinde kullanılabilirliği ve literatürünü kapsar.
- Müzik Tarihi** (2-0) 2  
Bu ders, müziğin doğuşundan günümüze kadar Türkiye ve dünyadaki tarihsel gelişimi, dönemleri, akımları ile Dünya ve Türk Müziğinden çeşitli eserleri dinleme, araştırma ve inceleme konularını kapsar.
- Koro I. II. III.** (1-2) 2  
Bu ders, konuşma, ses ve soluk çalışmaları, çeşitli çağ ve üsluplardan seçilmiş tek ve çok sesli şarkılar, kanonlar, türküler ve okul müziği doğası ile koro literatürü ve koro eğitimi yöntem ve tekniklerini kapsar..
- Orkestra/Oda Müziği I. II. III.** (2-2) 3  
Bu derste öğrenciler, özel alan çalgılarına göre orkestra ya da oda müziğini alırlar. Ders, toplu çalma teknikleri ile alıştırmaları, değişik dönem ve üsluplarda Türk ve Dünya müziğinden eserleri çalma, okul müziği örneklerini seslendirme, orkestra/oda müziği literatürü ile birlikte müzik yapma yöntem ve tekniklerini kapsar.
- Eşlik (Korepetisyon)** (1-0) 1  
Bu ders, piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar.
- Eğitim Müziği Besteleme** (2-2) 3  
Bu ders, müziksel yaratıcılığın ve Türk Okul Müziği doğasının geliştirilmesi amacıyla, ses ve çalgı için yeni eserler üretme, tonal ve modal besteleme yöntemleri ile tek sesli okul müziklerini çok seslendirme konularını kapsar.
- Oyun, Dans ve Müzik** (2-0) 2  
Bu ders, Türk Halk Danslarının ritmik devinimleri ile müzikli çocuk oyunları ve diğer dünya ülkelerindeki dans örneklerinin incelenmesi, araştırılması ve geliştirilmesi konularındaki çalışmaları kapsar.
- Bilgisayar** (2-2) 3  
Temel klavye becerileri; kelime işlem (word processing), grafik, elektronik tablo (spreadsheets), veri tabanı (data base) programlarıyla çalışma; ilköğretim eğitim programı çerçevesinde basit programlama uygulamaları; eğitim yazılımlarının (software) gözden geçirilmesi; sınıfta bilgisayarla çalışma.

- Müzik Kültürü** (3-0) 3  
Bireyin ve toplumun gelişiminde bir kültür ögesi olarak müziğin rolü. Müzik türlerini tanıma. Türkiye’de yaşayan müzik çeşitleri, çalgı müziği türleri, ses müziği türleri. Öğrencilerin müzik türlerine karşı duyarlı olmalarını sağlamak, bir iletişim aracı olarak çeşitli müzik türlerini takdir etmek
- Koro ve Yönetimi** (1-2) 2  
Çeşitli çağ ve üsluplardan seçilmiş tek ve çok sesli çalgılar, kanonlar, türküler, ve okul müziği ile koro literatürü ve koro yönetimi yöntem ve teknikleri.
- Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi** (1-2) 2  
Orkestra/oda müziği literatürü ile birlikte müzik yapma yöntem ve teknikleri, oluşturulacak okul çalgı topluluklarını yönetme becerileri.
- Yabancı Dil I** (3-0) 3
- Yabancı Dil II** (3-0) 3
- Türkçe I: Yazılı Anlatım** (2-0) 2  
Dilin tanımı ve önemi; dil kültür ilişkisi; yazı dili ve özellikleri, yazılı anlatımda dış yapı ve kurallar, imla kuralları ve noktalama işaretleri; yazıda plan, tema, bakış açısı, yardımcı fikirler, paragraf yazımı; kompozisyon kavramı, kompozisyon yazma kuralları ve planları; seçilmiş yazılarda kompozisyon çatısı, tema, paragraf incelemesi, kompozisyon düzeltme çalışmaları, genel anlatım bozuklukları, düşünme ve düşündüğünü ifade edebilme; çeşitli yazı türleri, (anı, fıkra, hikaye, eleştiri, roman, vb.), formal yazılar (özgeçmiş, dilekçe, rapor, ilan, bibliyografya, tebliğ, resmi yazılar, bilimsel yazılar, makale, vb.), makalelerin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri üzerine çalışma, makale yazma çalışması, not alma ve özetleme yöntem ve teknikleri.
- Türkçe II: Sözlü Anlatım** (2-0) 2  
Konuşma becerilerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi, Türkçe'nin doğru telaffuzunda önemli olan hususlar, diksiyon ve önemi, doğru imla, doğru vurgu, doğru tonlama, metin ağırlıklı uygulamalar, konuşma bozuklukları ve giderilmesi; diyalog, güzel konuşmaya yardımcı teknikler, önemli günler için konuşma hazırlama, konuşma içeriğinin düzenlenmesi, konuşmanın vücutla ilgili unsurları, konuşmayı etkileyen faktörler, şiir okuma teknikleri, münazara, açık oturum, panel, forum, sempozyum, konferans üzerine çalışmalar. ANLAMA TEKNİKLERİ: Okuduğunu anlama, çeşitli okuma becerileri ve teknikleri, etkili okumayı engelleyen etkenler, okuma ve not alma, eleştirel okuma, okuduğunu transfer etme, okumanın diğer öğrenme biçimleriyle ilişkisi, okuma hızını ve verimliliğini artırma, dinlediğini anlama, çeşitli dinleme becerileri ve teknikleri, etkili dinlemeyi engelleyen etkenler, dinleme ve not alma, eleştirel dinleme, dinlemenin verimliliğini artırma, dinlemenin diğer öğrenme biçimleriyle ilişkisi.
- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I** (2-0) 0
- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II** (2-0) 0

## ÖZGEÇMİŞ

Ortaç Aydınoglu 1981'de İstanbul'da doğdu. İlkokulu Faik Reşit Unat, ortaokulu Bostancı Ortaokulu ve liseyi Hayrullah Kefoğlu Lisesi'nde okudu. 1998 yılında liseden mezun oldu ve aynı yıl Marmara Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü'nün sınavlarını kazanarak müzik eğitimine başladı. 2002 yılında bu kurumdan mezun oldu ve aynı yıl kurumun yüksek lisans sınavını kazanarak akademik eğitimine devam etti. Ayrıca 2002 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı yarı zamanlı piyano bölümünü seviye sınavı vererek kazandı. 2003-2004 eğitim öğretim yılından beri İ.Ü. Devlet Konservatuvarı'nda sözleşmeli olarak korepetisyon derslerine girmektedir. Müzik eğitimini halen bu iki kurumda da sürdürmektedir.